

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza textu (41, 42, 43)

Prosodic analysis of the text (41, 42, 43)

OLOMOUC, 2018, Simona Tomanová

vedoucí diplomové práce: doc. Mgr. David Uher, PhD.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Anotace

Počet stran: 63

Počet znaků: 71 784

Počet titulů použité literatury: 7

Počet příloh: 7

Klíčová slova

Prozodická transkripce, prozodická analýza, lineární členění, rytmické členění, věta, kólon, segment

Anotace:

Tato bakalářská práce si klade za cíl vytvořit prozodickou analýzu textu, konkrétně lekcí číslo 41, 42 a 43 z *Úvodu do hovorové čínštiny* od profesora Švarného. Text bude podroben transkripci v systému prozodické transkripce Oldřicha Švarného, přepsán do čínských znaků a přeložen do jazyka českého. Následně bude text podroben analýze, která se zaměří na jeho prozodické vlastnosti. Provedu rozbor vět podle počtu kól a segmentů a následně daná kóla i segmenty podrobím detailnější analýze. Zaměřím se na jejich průměrné délky, členění, prominenci a jejich rytmické sledy. V poslední části práce shrnu zjištěné výsledky.

Resumé:

Analyzovaný korpus se skládá z 255 vět, 488 kólonů, 876 segmentů a 2 464 slabik. Průměrně jsou věty tvořeny deseti slabikami a 1,9 kólony, průměrná rychlost promluvy je 133,6 slabik za minutu. V textu jsou nejpočetněji zastoupeny dvojslabičné segmenty. Nejvyšší zastoupení mají v korpusu věty tvořené jedním kólonem. U 57 % zanalyzovaných kól se segmenty vyskytují v pozici na konci kóla. Nejfrekventovanější rytmický sled mezi kóly je rytmus descendentní. 84 % kól postrádá bezprostřední sousedství arzí.

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé práce doc. Davidu Uhrovi, PhD., za cenné rady, odborné vedení, vstřícný a trpělivý přístup nejen při zpracovávání této práce, ale i během celého studia.

Obsah

1. Úvod	9
2. Teoretická část	10
2.1 Rytmické členění vět	10
2.2 Lineární členění vět	10
2.3 Sedm stupňů prominence	11
2.4 Rytmické sledy	12
2.4.1 Ascendentní rytmičeský sled	12
2.4.2 Descendentní rytmičeský sled	12
2.4.3 Akronymický rytmičeský sled	12
2.5 Pozice rytmičeských sledů v kólech	13
3. Korpus	14
4. Analýza korpusu	37
4.1 Rychlost promluvy	37
4.2 Obecná charakteristika	37
4.3 Analýza segmentu	38
4.3.1 Segmenty a jejich rytmy	39
4.4 Analýza kol	49
4.4.1 Věty podle počtu kól	49
4.4.2 Kóla podle počtu segmentů	49
4.5 Segmenty v rámci kól	51
4.5.1 Počet segmentů v rámci kól	51
4.5.2 Pozice segmentů v rámci kól	51
4.6 Kóla a jejich rytmičeské sledy	52
4.6.1 Rytmičeské sledy v jedno segmentálních kólech	53
4.6.2 Analýza kombinačních vzorců kól	56
4.7 Akronymické modely	57
4.7.1 Kombinace u bezprostředního sousedství arzí:	58
5. Závěr	60
6. Resumé	62
7. Seznam pramenů a použitých zdrojů	63
7.1 Prameny	63
7.2 Zdroje	63

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1: Rychlost promluvy	37
Tabulka 2: Délka jednotlivých lekcí	38
Tabulka 3: Zastoupení segmentů podle počtu slabik	39
Tabulka 4: Zastoupení dvojslabičných segmentů podle jejich typu	41
Tabulka 5: Zastoupení čtyřslabičných segmentů podle jejich typu	43
Tabulka 6: Zastoupení pětislabičných segmentů podle jejich typu	45
Tabulka 7: Zastoupení šestislabičných segmentů podle jejich typu	48
Tabulka 8: Zastoupení vět podle počtu kól	49
Tabulka 9: Zastoupení segmentů v rámci kól	51
Tabulka 10: Zastoupení rytmických sledů v kólech	52
Tabulka 11: Zastoupení rytmických sledů ve dvou segmentálních kólech	55

Grafy

Graf 1: Zastoupení segmentů podle počtu slabik	39
Graf 2: Zastoupení třislabičných segmentů podle jejich typu	41
Graf 3: Zastoupení pětislabičných segmentů podle jejich typu	46
Graf 5: Zastoupení segmentů a jejich rytmických sledů v kólech	50
Graf 6: Typy segmentů a jejich pozice v kólech	53
Graf 7: Jedno segmentální kóla a jejich rytmické sledy	53

Seznam zkratk

D – descendentní sled

A – ascendentní sled

K – akronymický sled

Grafické značky

/ – ascendentní sled

/° – ascendentní sled s příklonkou

\ – descendentní sled

°\ – descendentní sled s předklonkou

V – trojslabičný akronymický sled v rámci jednoho segmentu

| – liché iktové slabiky, které nejsou součástí akronymické struktury v rámci jednoho segmentu

+ – označení bezprostředního sousedství dvou arzí

Ediční poznámka

Pro přepis čínských znaků do latinky byla v této práci použita oficiální transkripční abeceda pīnyīn s tónovými značkami. Pro lepší přehlednost je pro transkribovaný text používán font Courier New. Všechny čínské znaky jsou v práci uvedeny ve zjednodušené formě (简体字).

Příklady jsou v analýze uváděny následujícím způsobem:

duo-děng-yi-huir³ (41_1_19_1_1)

Označení je nutno chápat tak, že první číslo označuje číslo kapitoly, druhé číslo označuje část kapitoly, další číslo představuje pořadí věty, následně kólon a poslední číslo uvádí pořadí segmentu.

1. Úvod

Prozodický systém čínštiny, jakožto tónového jazyka, je velmi komplexní a unikátní a naprosto odlišný například od jazyka českého. Proto je pro ty, jejichž mateřským jazykem je jazyk netónový, častokrát velmi obtížné se takový jazyk plynule a správně naučit. V čínštině se klade velký důraz na ikty, tóny a jejich prominenci, členění vět do kól a segmentů nebo na melodii řeči.

Mluvený čínský jazyk je díky různým modifikacím a vnitřním i vnějším faktorům ovlivňujícím mluvčího poněkud odlišný od jeho slovníkové podoby. A právě prozodická transkripce nám umožňuje podrobně zaznamenat a prozkoumat různorodost tohoto jazyka. I přes fakt, že je prozodický systém v čínském jazyce nepostradatelný, je častokrát při studiu opomíjen. Proto se jím budu ve své bakalářské práci zabývat. Ve své práci se budu opírat o systém prozodické transkripce čínštiny podle profesora Oldřicha Švarného, který této problematice zasvětil svůj život, dále publikacemi docenta Davida Uhra a doktorek Terezy Slaměnikové a Zuzany Pospěchové.

Analyzovaný korpus mé práce vychází z lekcí číslo 41, 42, 43 z Úvodu do hovorové čínštiny II. od profesora Švarného. Text z těchto lekcí na základě audionahrávek, které namluvila paní Guan Mingzhe, přepíšu do textu v prozodické transkripci a následně provedu jeho analýzu. V teoretické části, jakožto v první části mé bakalářské práce, popíši klíčové pojmy prozodického systému čínštiny. V druhé části audionahrávku přepíšu do prozodické transkripce, zjednodušených čínských znaků a následně text přeložím do češtiny. V poslední části práce se zaměřím na rychlost promluvy, počet vět, kól, segmentů, slov a slabik v jednotlivých lekcích. Dále korpus rozdělím na menší jednotky – věty, kóla, segmenty a tyto oddíly podrobně zanalyzuji. Segmenty rozdělím do skupin podle počtu slabik a podle typů rytmických sledů. V rozboru kól se zaměřím na jednotlivé segmenty a jejich pozice v rámci kól, na jejich rytmické sledy a v neposlední řadě vytvořím analýzu kombinačních vzorců kól a akronymické modely.

Cílem mé bakalářské práce je vytvoření prozodické analýzy textu a následné určení četnosti jednotlivých typů rytmických sledů kól a segmentů v ní.

2. Teoretická část

Cílem této části práce je definování základních pojmů prozodické transkripce, které se vyskytují v praktické části práce, a proto je jejich vysvětlení velmi důležité. Podrobněji se budu zabývat rytmickým a lineárním členěním vět, sedmi stupni prominence, pozicemi rytmických sledů v kólech a také rytmickými sledy, přesněji tedy ascendentním, descendentním a akronymickým rytmickým sledem.

2.1 Rytmické členění vět

Rytmické členění vět je v čínštině velmi proměnlivé. Mezi faktory, které je ovlivňují, patří například zdůraznění některých členů věty, tempo řeči nebo citové zaujetí mluvčího, tedy, zda větu vyslovujeme expresivně nebo neutrálně. Rytmus řeči je v čínštině důležitější a podstatně výraznější než například v českém jazyce. Je to zejména z toho důvodu, že v čínštině chybí členění dané flektivními koncovkami a shodou.¹ Jedno iktové segmenty se vyskytují spíše v pomalejší řeči, naopak v řeči rychlejší se více vyskytuje spojení jedno-, dvou- a více iktových segmentů. Mezi skupiny sledů patří sestupné sledy dvou či více slabik s iktem na konci nebo jednotlivé iktové slabiky. Sestupným sledům mohou přecházet předklonky, ke sledům vzestupným se mohou připojovat příklonky.²

2.2 Lineární členění vět

Čínská souvětí se člení na kóla, kterými jsou „*ucelené významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou, zakončené přeryvem (tj. pauzou trvajícím zlomek až ¼ sekundy nebo více) a charakterizované tázací, neukončující nebo ukončující intonací.*“³ Přeryvy neboli hranice kól se většinou v souvětí vyskytují na předělu vět a po preverbálních jmenných členech, tedy podmětu a určení. Průměrná délka kóla je 6–7 slabik.⁴

Dvoj- a víceslabičná kóla se rozdělují na menší skupiny podle své gramatické stavby a lexikálního složení. Tyto skupiny nazýváme segmenty neboli sledy, jejichž seskupení do kól závisí na fyziologickém a komunikativním principu. Tedy na kombinaci biologické nutnosti nádechů společně s myšlenkovým obsahem sdělení.⁵ Současným vyslovením všech segmentů v rámci kóla vzniká ucelenější

¹ ŠVARNÝ, UHER, 2014, s. 9

² ŠVARNÝ, 1998, s. 24

³ tamtéž s. 23

⁴ ŠVARNÝ, UHER, 2014, s. 10

⁵ HÁLA, 1975, s. 296

rytmický sled. Průměrná délka segmentu je 2,5–4,5 slabiky, přičemž velmi závisí na tempu řeči a je podstatně proměnlivější než průměrná délka slabik.

2.3 Sedm stupňů prominence

V mluvené čínštině je přízvuková prominence velmi důležitá, protože dochází k různým modifikacím – oslabováním či zdůrazňováním jednotlivých slabik. Z akustického hlediska se význačnost slabiky projevuje melodií ve vyšších polohách, kvantitou nebo jejich kombinacemi.⁶ Pro stanovení míry realizace tónu slabiky zavedl Švarný systém sedmi stupňů prominence:⁷

1. Zdůrazněně tónické slabiky (vždy iktové)
 - slabikám ponecháme příslušnou tónovou značku a ztučíme
 - tāmen (43_1_15_2_1)
2. Plně tónické iktové slabiky
 - slabikám ponecháme příslušnou tónovou značku
 - zhōngguo (43_1_14_1_1)
3. Plně tónické neiktové slabiky
 - slabikám ponecháme příslušnou tónovou značku
 - zhōngguo (43_1_14_1_1)
4. Oslabeně tónické iktové slabiky
 - slabiky značíme číslem příslušného tónu v horním indexu
 - hai²shi (41_3_7_1_4)
5. Oslabeně tónické neiktové slabiky
 - slabiky značíme číslem příslušného tónu v dolním indexu
 - jiànyì₄ (42_1_10_4_3)
6. Atónické neutralizované slabiky (mohou být vysloveny tónicky, ale v dané větě je jejich tón neutralizován)
 - bez označení
 - you⁴-zai (42_3_3_2_3)
7. Atónické atónové slabiky (vždy bez tónu)
 - bez označení
 - he (42_3_5_4_3)

⁶ SHEN1989, s. 59-60

⁷ ŠVARNÝ, UHER, 2014, s. 11-13

V rámci zachování jednoduchosti transkripce se využívá několik implicitních pravidel: všechny slabiky na začátku segmentu zachovávají alespoň zbytek tónu, a tudíž se nejedná o atonické slabiky, i když je upuštěno od jejich označení dolním indexem. Dalším důležitým implicitním pravidlem je tzv. akronymické pravidlo, podle kterého je ve dvojslabičných segmentech iktová slabika vždy druhá slabika, ve troj- a čtyřslabičných segmentech je vždy první a poslední slabika, přičemž nejslabší prominenci má slabika druhá.⁸

2.4 Rytmické sledy

Rytmický sled chápeme jako rytmus dvoj- a víceslabičných segmentů. V rámci jednotlivých sledů dochází ke střídání přízvučných a nepřízvučných slabik.

Rozlišujeme tři základní typy rytmičkových sledů:

2.4.1 Ascendentní rytmičkový sled

„Při vzestupném (ascendentním) segmentu slabice, jež je nositelem iktu (tj. arzi), méně prominentní slabika nebo slabiky (theze) předcházejí; je-li thezí více, musí být jejich prominence vzestupná (nejvíce třístupňová).“⁹ V případě, že je v segmentu více nepřízvučných slabik, jejichž prominence je vzestupná, tak může vzniknout až čtyřstupňová ascendance.¹⁰

2.4.2 Descendentní rytmičkový sled

„Při sestupném (descendentním) segmentu za slabikou, jež je nositelem iktu, theze následuje; je-li thezí více, jsou to zpravidla slabiky atonické, méně často je jejich prominence sestupná (nejvíce – vzácně – třístupňová...)“¹¹ V případě, že se v segmentu vyskytují slabiky, jejichž prominence je postupně sestupná, může vzniknout až třístupňová descendance.¹²

2.4.3 Akronymický rytmičkový sled

Pokud se jedná o troj- a čtyřslabičné sledy, tak se jejich rytmus označuje jako akronymický. V případě čtyřslabičných sledů je nejméně prominentní slabika druhá, protože se vyskytuje za slabikou, která je společně s poslední slabikou nejprominentnější. V případě dvojslabičných sledů se iktus vyskytuje na druhé slabice. Pokud se v korpusu

⁸ POSPĚCHOVÁ, 2016, s. 24-25

⁹ ŠVARNÝ, 1998, s. 33

¹⁰ POSPĚCHOVÁ, 2016, s. 28

¹¹ ŠVARNÝ, 1998, s. 33

¹² POSPĚCHOVÁ, 2016, s. 28

vyskytují právě dvou-, troj- nebo čtyřslabičné sledy tohoto typu, necháváme je v přepisu bez grafického rozlišení a vycházíme z právě výše zmíněného pravidla, tedy že ve dvojslabičných sledech se iktus nachází na druhé slabice, v troj - a čtyřslabičných sledech na první a poslední slabice (akronymické pravidlo).¹³

S akronymickým rytmickým sledem se setkáváme i v evropských jazycích u akronymických zkratk jako například ČSSD, ČR, SK atd.

2.5 Pozice rytmických sledů v kólech

Rytmické sledy mohou mít dvojí pozici. Buď na začátku či uvnitř kóla nebo na konci kóla. Pokud je kólon tvořen jedním segmentem, tak jej považujeme za segment v pozici na konci kóla. Podle Švarného je výskyt vzestupných segmentů charakterističtější v postavení na konci kól, sestupné segmenty se naopak více vyskytují v postavení na začátku nebo uvnitř kóla.¹⁴

¹³ ŠVARNÝ, 1998. s. 26

¹⁴ tamtéž. s. 33

3. Korpus

Lekce 41

Znaky:

(一) 在理发店里

甲：您好！

乙：您好！请坐，一会儿就轮到您了。那儿有报，先请您看看报吧。您可以抽烟。

甲：真糟糕，今天理不成了，我没工夫多等。

Prozodická transkripce:

di-sìshíyī-ke kèwén

di-yī-duan: zai-lǐfadiànli

jiǎ: nín-hǎo.

yǐ: nín-hǎo qǐng-zuò. yì-huǐr jiu-lúndao-nín²-le. nàr-you-bào.
xian-qing³-nín kan⁴-kan-bào-ba. nín-kěyì chōu-yān.

jiǎ: **zhēn**-zāogāo. jīntiān-lǐbuchéng-le, wǒ³-mei-gōngfūr duō-děng.

Překlad:

U holiče

A: Dobrý den!

B: Dobrý den! Prosím, sedněte si, za chvíli dojde na vás řada. Tam jsou noviny, zatím (*dosl.* Nejdříve) si, prosím <něco> přečtěte (*dosl.* Přečtěte si noviny, přečtěte si v novinách). Můžete kouřit.

A: To je opravdu smůla, dnes už nestačím se dát ostříhat, nemám čas dlouho (*dosl.* mnoho) čekat.

Znaky:

丙：我让他先理好了。对于外国朋友我么可以客气一些。我没有什么事，多等一会儿没关系。

甲：谢谢您，那太好了。不过有点儿对不起您。

乙：理发吗？还是光刮脸？

甲：我也要理发，也要刮脸。

Prozodická transkripce:

bǐng: wo³-rang-ta-**xiān** lǐhǎo-le. duì-wàiguó-péng²you wo³men-kěyǐ
kèqǐ-yì-xie¹. wo-**méi**-you shén²me-shìr. duo-děng-yì-huǐr³ méi-
guānxi.

jiǎ: xièxie-nín², na-**tài**-hao-le. búguò, you-dianr³ duìbuqǐ-nín.

yǐ: lǐ**fà**-ma? háishi, guāng-guā-liǎn? lǐ**fà**-ma? háishi, guāng-guā-
liǎn?

jiǎ: wo³-ye-yao-lǐfà, ye³-yao-guā-liǎn.

Překlad:

C: Nechám ho, aby se dal ostříhat přede mnou (*dosl.* nechám ho nejdříve <se> ostříhat).
K přátelům z ciziny můžeme být trochu zdvořilejší. Nemám nic na práci <a> čekat
o chvílku déle <mi> nevadí.

A: Děkuji vám, to je výborné! Ale trochu se cítím před vámi vinen.

B: Stříhat? Nebo jen holit?

A: Chci <se dát> ostříhat i oholit.

Znaky:

乙：剪短一点儿，还是长一点儿。

甲：不要太短了，只要后边两边剪一剪就行。头发是中间分开。

乙：对不起，我看您是欧洲人吧！

Prozodická transkripce:

yǐ: jian^{duǎn}-yì-dianr³ hai²shi cháng-yì-dianr³?

jiǎ: bu-yào⁴-tài-duǎn-le. zhì³-yào-hòubianr-liǎngbiān jiǎn-yì-jian³ jiu-xing². zhì³-yào-hòubianr, liǎngbiān, jiǎn-yì-jian³ jiu-xing². tóufa-shì, zhōng^{jiān} fēnkai. tóufa, shì-^{zhōng}jianr fēnkai.

yǐ: duìbuqǐ, wò-kàn, nín-shì ōuzhōuren-ba.

Překlad:

B: Přistříhnout na krátko nebo nechat <vlasy> trochu delší (*dosl.* asi stříhat kratší nebo delší)?

A: Nepříliš krátce (*dosl.* asi ať <to> není příliš krátké), jen vzadu <a> po obou stranách přistříhnout a je to. Uprostřed pěšinku (*dosl.* vlasy se rozdělují uprostřed).

B: Promiňte, myslím, <že> jste Evropan, že ano?

Znaky:

甲：您说对啦！我是欧洲人，现在我正在中国旅行，参观你们的新建设，并且学习说中国话。

乙：不过你说的中国话很地道。

甲：我中国话说不好。

乙：您平常是自己刮脸吧！

甲：是的，平常我都是自己刮脸，可是自己刮总没有在您这儿刮舒服。

乙：从前我在上海最大的理发馆李工作。我的爱人是本店烫发部的主任。以后请您多介绍。

Prozodická transkripce:

jiǎ: nín-shuo-duì-le. wo-**shì**-ōuzhouren. xiànzài wo-zhèng-zai-zhōngguo lǚxíng. cānguān nǐ³men-d **xīn**-jiànshè, bìngqiě xuéxí-shuō zhōngguohuà.

yǐ: bú-guò, nǐ-shuō-d zhōngguohuà hen-**dì**dao.

jiǎ: wǒ, zhōngguohuà shuōbuhǎo.

yǐ: nín-píngchǎng shì-zìjǐ guā-liǎn-ba?

jiǎ: shì-d. **píng**chang wo-dōu-shì-zìjǐ guā-liǎn, kè³shì zìjǐ-guā, zǒng-meì₂-you zai-**nín**-zher guā-shūfu.

yǐ: cóngqián wo³-zai-shànghai-d, zuì-**dà**-d lǐfaguǎnli₃ gōngzuo. wo-d-àiren-shì, běndiàn, tàngfabù-d zhǔrèn. yìhòu qǐng-nín duō-jièshào.

Překlad:

A: Máte pravdu, jsem Evropan <a> právě cestuji po Číně, prohlížím výsledky vašeho nového budování (*dosl.* prohlížím vaše nové budování) <a> kromě toho se učím čínsky.

B: Ale mluvíte čínsky dokonale.

A: Neumím mluvit dobře čínsky.

Znaky:

乙：您平常是自己刮脸吧！

甲：是的，平常我都是自己刮脸，可是自己刮总没有在您这儿刮舒服。

乙：从前我在上海最大的理发馆李工作。我的爱人是本店烫发部的主任。以后请您多介绍。

Prozodická transkripce:

yǐ: nin-píngchǎng shì-zìjǐ guā-liǎn-ba?

jiǎ: shì-d. píngchǎng wō-dōu-shì-zìjǐ guā-liǎn, kě³shì zìjǐ-guā,
zǒng-mei₂-you zài-nín-zhèr guā-shūfu.

yǐ: cóngqián wǒ³-zài-shànghai-d, zuì-dà-d lǐfaguǎnli₃ gōngzuo.
wō-d-àiren-shì, běndiàn, tàngfabù-d zhǔrèn. yìhòu qǐng-nin duō-
jièshào.

Překlad:

B: Obyčejně se holíte sám, že ano?

A: Ano, obyčejně se holím sám, ale holit se sám přece není tak pohodlné jako se <dát> holit tady u vás.

B: Dříve jsem pracoval v největším šanghajském holičství (kadeřnictví). Má manželka je vedoucí kadeřnického oddělení tohoto podniku. Prosí, doporučte nás (*rozumí se: svým známým, přátelům apod.*)!

Znaky:

丙：这家理发馆是我们这儿最好的一家。又干净，又舒服，是头等理发馆，可是价钱并不贵。

甲：我理好了，叫您多等了。我在这儿的时候一定常来照顾你们。

乙：您满意我们就很高兴。请您到付款外去付钱吧。我们是不收小费的。再见。下一位该谁来里？

Prozodická transkripce:

bǐng: zhèi-jia lǐfaguǎn, shì-women-zher⁴ zuì-hǎo-d yì-jiar¹. you-gānjīn you-shūfu. shì-tóudēng-lǐfaguǎn, kè³shì-jiaqián bìng-bu-guì.

jiǎ: wō-lǐhǎo-le. jiào-nín duō-děng-le. wō³-zài-zhèr-d-shí²hour yídìng cháng-lai zhàogu-ni³men. wō-zài-zher-d-shí²hour yídìng cháng-lai zhàogu-ni³men.

yǐ: nín-mǎnyì, wō³men jiū⁴-hén gāoxìng. qǐng-nín₂-dao fùkuānchù-qu fùkuǎn-ba. wǒmen-shì bù-shou-xiǎofèi-d. zài-jiàn. xià-yì-wei⁴ gei-shéi-lai-lǐ.

Překlad:

C: Tento kadernický (a holičský) závod je tady u nás nejlepší, je čistý a pohodlný, je to prvotřídní kadernictví (holičství), a ceny vůbec nejsou vysoké (*dosl.* drahé)

A: už jsem oholen; nechal jsem vás <však> dlouho čekat. (K B:) Dokud budu tady, jistě budu vaším stálým zákazníkem.

B: Budete-li spokojen, budeme velmi rádi. Prosím, jděte k pokladně zaplatit. Sprobitné nebereme. Na shledanou. Který pán je na řadě? (*dosl.* asi Jako další má kdo přijít se upravit – *rozumí se stříhat, popř. holit*)

Znaky:

(二) 句子

1. 数字：一，二，三，四，五，六，七，八，九，十，百，千。
2. 仔细听我讲解。
3. 这节车里的车厢全都有人占了。
4. 一次付清可以打九二折。

Prozodická transkripce:

di-èr-bufen jùz:

yī, shùzi: yī, èr, sān, sì, wǔ, liù, qī, bā, jiǔ, shí, bǎi, qiān
èr, zǐxi-tīng-wo jiǎngjie₃. zǐxi₄ ting¹-wo-jiǎngjie₃.
sān, zhèi-jie chēli-d chēxiāng, quán-dou-you ren-zhàn-le.
sì, yí-ci-fùqīng, ke³yi-dǎ, jiu-**èr**-zhe₂.

Překlad:

II. Věty

1. Číslice: jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest, sedm, osm, devět, deset, sto, tisíc.
2. Poslouchejte bedlivě můj výklad (*dosl.* <jak> já vysvětluji).
3. Všechna kupé v tomto vagónu jsou obsazena.
4. Při hotovém placení dáváme 8 % slevy (*dosl.* asi když se platí najednou, je možno slevit cenu na 92 %).

Znaky:

5. 天天记账，就可以知道每月的开支是多少，工资够不够用。
6. 日常记账的方法，是把收入的钱数，写在收入格内，把花出的钱数，写在支出格内。从收入减去支出，得出来的钱数，写在结存格内。
7. 那件红白格子的外衣很不错。
8. 报上发表的那篇文章是摘要，不是全文。

Prozodická transkripce:

wǔ, tiān-tian-jìzhàng, jiu⁴-keyi-zhīdao měi-yue-d kāi-zhī shi-duōshao, gōngzī gou₄-bu-gou-yòng? tiān-tian-jìzhàng, jiu⁴-keyi-zhīdao měi-yuè-d kāi-zhī shi-duōshao, gōngzī gou₄-bu-gou-yòng?

liù, rìchang jìzhang-d fāngfa, shì⁴-ba-shōuru-d qiánshu, xiè³zai shōuru ge²nei. ba-huā¹chu-d qiánshu, xiè³zai zhīchu ge²nei. cong-shōuru, jiǎnqu-zhīchū. dé-chulai-d qian²shu, xièzai jiécong ge²nei.

qī, nèi-jian hóng-bai-géz-d wàiyī, hěn¹-bu-cuò. nèi-jianr hóng-bai-géz-d wàiyī hěn-bu-cuò.

bā, bàoshang fābiao-d nei⁴-pian-wénzhang, shi-zhāiyào, bú¹-shi-quánwen.

Překlad:

5. <Když> denně zapisujeme účty, tu můžete vědět, kolik každý měsíc vydáváme a zda vyjdeme s platem (*dosl.* asi tu můžeme vědět, kolik – tj. jak veliké – je vydání každého měsíce, zda mzda stačí potřebě).
6. Způsob běžného zaznamenávání účtů je zapsání položky příjmu do rubriky příjmů, položky vydání do rubriky vydání, od příjmu odečíst vydání a získanou sumu zapsat do rubriky zbytku.
7. Ten červenobíle kostkovaný svrchník je velmi pěkný (*dosl.* bezvadný).
8. V novinách uveřejněný článek je výtah, nikoli úplný text

Znaky:

复习问题

1. 我们到理发馆去做什么？
2. 中国人头发是什么颜色的？
3. 自己刮脸舒服还是在理发店刮脸舒服？
4. 理好了发，我们到哪儿去付钱？
5. 头等理发馆应该是怎么样的？

Prozodická transkripce:

fùxi-wèntí:

yī, wǒmen-dao lǐfadiàn qu⁴-zuo-shénme?

èr, zhōngguoren, tóufa-shi **shén**me-yánse-d?

sān, zìji **guā**-lian shūfu hai²shi zai-lǐfadiàn guā-lian shūfu?

sì, lǐhaole-fà, wo³men-dao-**nǎr** qu-fùqián?

wǔ, tóudeng-lǐfaguǎn, yīnggai-shi zěnme-yàng-d?

Překlad:

Procvičování:

1. Co budeme dělat u holiče?
2. Jakou barvu vlasů mají Číňané?
3. Je pohodlnější holit se sám nebo u holiče?
4. Doholeno, kam půjdeme zaplatit?
5. Jaké by mělo být prvotřídní holičství?

Lekce 42

Znaky:

(一) 民主管理工厂

国营工厂里，有工厂管理委员会。工厂管理委员会的委员，是厂里的主要干部和职工代表。厂长是主席，有最后决定权。他们代表国家和全体职工的意见，来管理自己的工厂。

Prozodická transkripce:

dī-sìshí**èr**-ke kèwén

yī: mínzhu₃ guǎnlǐ gōngchǎng. **mín**zhu₃ guǎnlǐ gōngchǎng.

gōngyīng gōngchǎnglǐ³, yǒu-gōngchǎng guǎnlǐ wěiyuánhùi. gōngchǎng guǎnlǐ wěiyuánhùi-d wěiyuán, shì-chǎnglǐ-d zhū³yào-**gàn**bu he-zhīgōng-dàibǐǎo. gōngyīng-gōngchǎnglǐ³, yǒu-gōngchǎng guǎnlǐ-wei³yuánhùi. gōngchǎng guǎnlǐ-wei³yuánhùi-d wěiyuán, shì-chǎnglǐ-d zhūyào-**gàn**bu he-zhīgōng-dàibǐǎo.

chǎngzhǎng₃ shì-zhǔxí, yǒu-zuì-hou juèdìng-quán. tā¹mén-dàibǐǎo guójiā he-quántǐ zhīgōng-d yìjian. lái-guǎnlǐ zìjǐ-d gōngchǎng₃.

chǎngzhǎng₃ shì-zhǔxí, yǒu-zuì-**hòu** juèdìng-quán. tā¹mén dàibǐǎo-guójiā, he-quántǐ zhīgōng-d yìjian. lái-guǎnlǐ zìjǐ-d gōngchǎng₃.

Překlad:

V továrnách ve veřejné správě je výbor pro správu továrny (tovární správní výbor). Členy výboru pro správu továrny jsou hlavní funkcionáři (*popř.* kádry) továrny a zástupci úředníků a dělníků továrny.

Ředitel továrny je předsedou a má právo konečného rozhodování (= má poslední rozhodovací právo). Oni (*rozumí se:* členové výboru) zastupují názor státu a všeho zaměstnanectva (= celého kolektivu úředníků a dělníků), a tak řídí svou vlastní továrnu.

Znaky:

我们工厂里实行了民主管理后，行政上和工会根据工友们的建议，合理的改进了工作，对工友们的学习也更重视了。因此，工友们的劳动热情更加提高了。大家都说：“民主管理真好！”

Prozodická transkripce:

wo³men-gōngchang₃li, shíxing₂le mǐnzhū guǎnli₃-hòu, xíngzhengshang⁴ he-gōnghui, gēnjù gōngyoumen-d jiànyì₄, héli-d gǎijin₄le gōngzuo₄.
duì-gōngyoumen-d xuéxi, yě-gēng-zhòngshì le. wo³men-gōngchangli shíxing₂le mǐnzhū guǎnli-hòu⁴, xíngzhengshang⁴ he-gōnghui₄, gēn¹ju gōngyoumen-d yìjian, gǎijin₄le gōngzuo₄. duì-gōngyoumen-d xuéxi, yě-gēng-zhòngshì le. yīnci, gōngyoumen-d láodong-rèqing, gèng-jia-tígāo-le. dàjia-dou-shuo¹, mǐnzhūguǎnlǐ zhēn-hao₃. yīnci, gōngyoumen-d láodong-rèqing, gèng-jia tígāo-le. dàjia-dou-shuo¹, mǐnzhūguǎnlǐ zhēn-hǎo.

Překlad:

Když byla v naší továrně uskutečněna demokratická správa, administrativa (*dosl. spíše* <ti> od administrativy, <ti> v administrativě) a odborová organizace vhodně zlepšily práci na základě připomínek dělníků (= spoludělníků) a položily také větší důraz na školení dělníků. Proto se pracovní nadšení dělníků ještě zvýšilo. Všichni říkají: „Demokratická správa je opravdu dobrá.“

Znaky:

(二) 铁有多少种

古建生问老王：“你在铁厂干了好多年，你说铁有多少种？”老王说：“铁有生铁熟铁两种。生铁可以铸锅和机器架子等，还可以炼成熟铁和钢。熟铁可以制铁丝铁锹等。”

(三) 雷和电

“打雷了，雷公雷母又在生气了！”

“哪儿有什么雷公雷母，这是电的作用。”

Prozodická transkripce:

èr: tiě you-duōshao-zhong³

gǔ-jànshēng wèn-lǎo-wáng: nǐ³-zài-tiěchǎng₃ gànle **duō**shao-nián²?
nǐ-shuō tiě you-duōshao-zhong³? nǐ³-zài-tiěchǎng₃ gàn⁴le-hǎo-duō-
nián, nǐ³-shuō-tiě you-duōshao-zhong³? lǎo-wáng-shuō₁: tiě you
shēngtiě₃ shóutiě₃ liáng-zhong₃. shēngtiě₃ kě³yì-zhù-guō he-jīqì-
jià-z-dēng³, hái-kě₃yì liànchéng **shóu**tiě₃ he-gāng. shóutiě₃, kě³yì-
zhì tiě**sī** tiěqiāo-dēng₃.

sān: léi he-diàn

dǎ-léi-le, léigōng léimǔ you⁴-zài shēngqì-le. **nǎr**-you-shen²me
léigōng-léimǔ, zhe⁴-shì-**diàn**-d zuòyòng.

Překlad:

I. Kolik druhá železa

Ku Tien-šeng se ptá starého Wanga: “Pracoval jsi mnoho let v železárnách; pověz, kolik je druhů železa?” Starý Wang praví: „Železa jsou dva druhy, litina a kujné železo. Z litiny se dají lít hrnce a podstavce ke strojům; nebo je možno ji tavit a dělat z ní kujné železo a ocel. Z kujného železa je možno vyrábět dráty, lopaty atd.“

II. Hrom a blesk

„Zahřmělo, bůh hromu a bohyně blesku se zase hněvají!“

„Kdepak {je} bůh hromu a bohyně blesku! To je působení elektřiny.“

Znaky:

电有阴电阳电遇上，就会同时发出声音和光来，那种声音教雷，那种光叫点。“

“有人说被雷公雷母打死的人，都是有罪的，真的吗？”

“那是过去统治阶级骗人的话。当地面的点和空种的电相遇的时候，人证好走在它们中间，就会被打死。”

Prozodická transkripce:

diàn, you-yīndian yángdian, dìmian he-yúnlimian, dàliang-d
yīndian he yángdian yùshang. jiu⁴-hui-tóngshi fa¹chu shēngyin he-
guānglei. nei⁴-zhong-shēngyin, jiao-léi, nei⁴-zhong-guāng, jiao-
diàn. you³-ren-shuō, bei-léigong-léimǔ **dǎ**si-d-ren², dou¹-shi-yǒu-
zuì-d, **zhēn**-d-ma? na⁴-shi-guòqù, tǒngzhi jiēji piàn-**rén**-d-huà,
dāng dìmian-d diàn, he-**kōng**zhong-d-diàn xiāngyu₄-d-shi²hou, rén-
zhènghao zǒu-zai-ta¹men zhōngjiàn^r, jiu⁴-hui bei-dǎsi₃.

Překlad:

Elektrina je záporná a kladná (v češtině by bylo spíše: kladná a záporná. Pod. i níže). Když se setká velké množství záporné a kladné elektřiny (záporná a kladná elektrina velkého množství) na povrchu země a v mracích, pak současně vznikne zvuk a záře; zvuk (dosl. onen druh zvuku) se jmenuje hrom, záře (dosl. onen druh záře se nazývá blesk)“.

„Někdo říká, že lidé, které zabil bůh hromu a bohyně blesku, jsou zločinci, je to pravda?“

„To jsou řeči, kterými vládnoucí třídy v minulosti klamaly lidi. Když se setká elektrina ze země s elektrinou ovzduší <a> člověk právě kráčí mezi nimi, tu bývá zabit.“

Znaky:

“怎样可以避免雷击呢？”

“在打雷下雨时，不要站在高墙或大树下，也不要穿湿衣服在野外行走，这样就可以避免雷击。”

(四) 句子

1. 这座大殿的天花板是木雕的，镀金的。地是用花砖铺的。墙上挂的是明朝的兵器。四角上陈列着，古代陶器的样品。这座大殿是皇宫里最富丽的一座。

2. 印刷术是中国人古代的发明之一。

Prozodická transkripce:

zěn-**yàng** ke³yi-bìmián léijī-ne? zai-dǎléi xià-yǔ-shí, bu²-yao-zhàn-zai **gāo**-qiáng huo-dà-shùxia, ye³-bu-yao-chuān **shī**-yīfu, zai-yěwai₄ xíngzou, zhèi-yanr, jiu⁴-keyi bì⁴mian-léijī.

sì: jùz

yī, zhèi-zuo dàdiàn-d tiānhuabǎn, shi-mùkè-d, dùjīn-d. **dì** shi-yong-huāzhuāng pu¹-d. **qiáng**-guà-d, shi-míngchao-d bīngqì. **sì**jǐǎorshang, chenglièzh, gudài táoqì-d yàngpín. zhei⁴-zuo-dàdiàn, shi-huánggōnglǐ zui-huálichi-d yi-zuo⁴.

èr, yìnshuashù shi-zhōngguo gǔdài-d fāmíng-zhī-yī.

Překlad:

„Jak je možno vyvarovat se úderu blesku?“

„Když hřmí <a> prší, nestůj pod vysokými zdmi nebo velkými stromy, také nechod venku v mokrém oděvu (*dosl. spíše* maje oblečen mokrý šat); tak se můžeš vyvarovat úderu blesku“.

I. Věty

1. Strop tohoto sálu je vyřezán ze dřeva a pozlacen. Podlaha je pokryta pestrými dlaždicemi. Na stěnách jsou pověšeny zbraně z dynastie Mingů. Ve všech (*dosl. ve čtyřech*) rozích jsou rozestaveny ukázky starověké keramiky; tento sál je v císařském paláci nejskvostnější.

Znaky:

3. 我举杯祝建设拦河坝成功！
4. 古代的以为雷和电是什么？
5. 关于雷和电，科学家教我们什么？
6. 在打雷下雨的时候什么地方最危险？

复习问题

1. 工厂管理委员会的委员是什么人？
2. 行政和工会怎么样改进了工作？
3. 这方法有什么结果？

Prozodická transkripce:

sān, wo-jǔbēi, zhu-jiànshè lánhebà chénggōng.

sì, gǔdài-d-ren², yì³wei-léi he-diàn shì-shénme?

wǔ, guān¹yu-léi he-diàn, **kē**xué jiāo⁴-wōmen shénme?

liù, zài-dǎ-léi xiàyu-d-shì²hour, shénme-**dì**fanr zui-wēixiān?

dì-sìshí'**èr**-ke kèwén fùxi-wèntí:

yī, gōngchāng guǎnli wěiyuán-d wěiyuán, shì-**shén**me-ren²?

èr, xíngzhèng he-gōnghuì⁴, zěnme-**yàng** gǎijìnle gōngzuò⁴?

sān, zhèi-fāngfǎ yǒu-**shén**me jiéguo?

Překlad:

2. Knihtisk je jeden ze starých čínských vynálezů.
3. Zvedám pohár na zdar stavby přehrady (*dosl. asi zvedám pohár <a> přeji, <asi při> stavě přehrady bylo dosaženo úspěchu*).

Procvičování:

1. Kdo jsou členové výboru pro správu továrny?
6. Jak administrativní a zástupci úředníků a dělníků zlepšili práci?
7. Jaký výsledek má tato metoda?
8. Co si lidé v minulosti mysleli o blesku a hromu?
2. Co nás vědci naučili ohledně hromu a blesku?
3. Které místo je nejnebezpečnější, když prší?

Znaky:

4. 古代的以为雷和电是什么？
5. 关于雷和电，科学家教我们什么？
6. 在打雷下雨的时候什么地方最危险？

第四十三课课文

土地改革：在旧社会，占人口不到百分之五的地主，占有着大部分的土地。一致占人口百分之九十以上的农民，大都没有地种。只好向地主租地

Prozodická transkripce:

sì, gǔdài-d-ren², yì³wei-léi he-diàn shì-shénme?

wǔ, guān¹yu-léi he-diàn, kē⁴xue jia⁴-wōmen shénme?

liù, zai-dǎ-léi xiàyu-d-shì²hour, shénme-**dì**fanr zui-wēixian?

di-èrshì**sān**-ke kèwén

yī: tǔdi-gǎigé

zai-**jiù**-shèhuì, zhān-rénkou bu-dào bai³-fen-zhi-wǔ-d dìzhǔ, zhànyou³zh **dà**-bufen-d tǔdì. yǐzhì zhan-rénkou bai³-fen-zhi jiǔ-shi-yi-**shàng**-d nóngmín, dàdou méi-you dì-zhong⁴. zhihao³ xiang-dìzhǔ zūdi⁴.

zai-**jiù**-shèhuì, zhan-rénkou bu-dào bai³-fan-zhi-wǔ-d dìzhǔ, zhàn-youzh **dà**-bufen-d tǔdì. yǐzhì, zhan-rénkou bai³-fen-zhi-jiǔ-shi yi-**shàng**-d-nongmín, dàdou méi-you **dì**-zhong. zhihao³ xiang-dìzhǔ zūdi.

Překlad:

1. Co si lidé v minulosti mysleli o blesku a hromu?
2. Co nás vědci naučili ohledně hromu a blesku?
3. Které místo je nejnebezpečnější, když prší?

Lekce 43

Pozemková reforma

Ve staré společnosti statkáři, jichž bylo sotva 5 % (=zaujímající sotva 5 % obyvatelstva), měli v držení většinu půdy. Takže rolníci, kterých bylo více než 90 %, neměli většinou půdu k obdělávání <a> nezbyvalo <jim> než najímat půdu od statkářů.

Znaky:

农民一年忙到头，收的粮食交了租子，余下的不够吃。遇上荒年，地里没收成，地主还是逼着要租子，因之，不知多少农民被逼死了。共产党领导农民实行土地改革，把地主占有的地主收回来，分给无地少地的农民。农民有了土地，不再受地主的剥削，日子就能过好了。

Prozodická transkripce:

nóngmín, yī-nián máng-dao-tóu, shou¹-d-liángshi, jiao¹le-zūz, yúxia-d bu²-gou-chī, yu⁴shang-huāng-nian₂, dìli-mei-shōucheng, dìzhǔ hai²shi-bīzh yao-zūz, yīnzhi, bù-zhi-**duō**shao-nong²min bei-bīsi-le.

nóngmín-yī-nián máng-dao-tóu, shou¹-d-liángshi jiao¹le-zūz, yúxia-d bu²-gou-chī, yùshang-huāng-nian, dìli-mei-shōucheng, dìzhǔ **hái**shi bīzhī yao-zūz, yīnzhi, bù-zhi-**duō**shao nóngmíng, bei-bīsi-le.

gòngchang-dǎng lǐngdao-nóngmín, shíxíng tǔdì-gǎigé, ba-dìzhǔ zhànyou-d tǔdì shōuhuilai, fēngěi wúdi shǎodi-d nong²min. nóngmín you³le tǔdì, bu⁴-zai-shōu dìzhu-d-bōxuē. rìz jiu⁴-neng-guò-hǎo-le.

gòngchang-dang, lǐng-dao nóngmín shíxíng tǔdì-gǎigé, ba-dìzhǔ zhàn-you-d tǔdì shōuhuilai, fēngěi, wúdi shǎodi-d nong²min. nóngmín you³le-tǔdì, bu⁴-zai-shōu dìzhu-d bōxuē. rìz, jiu⁴-neng-guò-hǎo-le.

Překlad:

Rolník měl celý rok práce nad hlavu, sklizeným obilím zaplatil pachtovné <a> co zbylo, nestačilo <ani> na jídlo. Když nastal neúrodný rok a na poli nebyla sklizeň, statkář přece naléhaje <na rolníky> žádal pachtovné <a> tímto způsobem bylo mnoho (*dosl.* nevím kolik) rolníků dohnáno k smrti. Komunistická strana vedla rolníky, <aby> uskutečnili pozemkovou reformu, půdu, kterou uchvátili statkáři, dostali zpět a rozdělili bezzemkům a rolníkům s nedostatečnou výměrou půdy. Když rolníci dostali půdu a netrpí nadále vykořisťováním statkářů, mohou žít dobře (*dosl.* mohou dobře trávit dny).

Znaky:

一天几个工友讨论土改问题，大家都说：“农民种他们的地，我们干我们的活，土地改革对我们有什么关系呢？王厂长走来说：“中国农民受地主剥削很重，不实行土地改革，农民连吃的都顾不上，哪里还有钱买工业品？”

Prozodická transkripce:

yì-tiān, jī³-ge-gōngyóu tāolùn tūgǎi-wènti, dàjia-dou-shuo¹:
nóngmín zhòng-tā₁men-d-dì, wǒmen-gàn wǒ³men-d-huór. tǔdì-gǎigé,
duì-wǒ³men yóu-shénme guānxi-ne?

yì-tiān, jī³-ge-gōngyóu tāolùn tūgǎi-wènti, dàjia-dou-shuo¹:
nóngmín-zhòng-tāmen-d-dì, wǒ³men-gàn wǒ³men-d-huór. tǔdì-gǎigé
duì-wǒ³men, yóu-shénme guānxi-ne? tǔdì-gǎigé, duì-wǒmen, yóu-
shénme guānxi-ne?

wáng-chǎngzhǎng zǒuguólai-shuo¹: zhōngguó nóngmín shou-dìzhu-
bōxue hěn-zhòng, bu-shíxing tǔdì-gǎigé, nóngmín lian-**chī**-d dou-
gòubushàng, **nǎ**li-hái-yóu-qian² mai gōngyepin³?

wáng-changzhǎng zǒu-guólai-shuo¹: zhōngguó-nóngmín shou-dìzhu-
bōxue hěn-zhòng, **zhōng**guó-nóngmín shou-dìzhu-bōxue hěn-zhòng, bu-
shíxing tǔdì-gǎigé, nóngmín lian-**chī**-d dou-gòubushàng, **nǎ**li-hái-
yóu-qian² mai-gōngyepin³?

Překlad:

Jednoho dne diskutovalo několik spoludělníků o otázce pozemkové reformy a všichni říkali: „Rolníci obdělávají svou půdu, my děláme svou práci; co má s námi pozemková reforma společného (*dosl.* jaký vztah má k nám pozemková reforma)?“ Ředitel továrny Wang přišel a řekl: „Čínští rolníci byli od statkářů velmi tvrdě vykořisťováni (*dosl.* vykořisťováni od statkářů, kterým trpěli, bylo velmi těžké). Kdyby nebyla provedena pozemková reforma, rolníci by si nemohli obstarat jídlo; kdepak by mohli mít ještě peníze na průmyslové výrobky?“

Znaky:

农民人数最多，他们买不起，还有谁买？土地改革以后，农民有了地，生产提高了，日子一天天好起来，就能多买工业品。同时，农产品多了，工业的原料也充足了，工业自然就会发达。所以只有土改完成了，工业才能大大发展，工人的生活也才能更加改善。“

Prozodická transkripce:

nóngmín rénshù-**zui**-duō₁, **tā**mén mǎibuqǐ, hái-you-**shéi**-mai? tǔdì-gǎigé yìhòu⁴, nóngmín yǒu³le-dì, shēngchǎng tígāo-le, rìz yì-tiān-tiān hǎoqilai, jiù⁴-neng-duō-mai₃ gōngyepin³.

nóngmín rénshù zuì-duō, **tā**mén mǎibuqǐ, hái-you-**shéi**-mai₃? tǔdì-gǎigé-yìhòu, nóngmín yǒu³le-dì, shēngchǎng tígāo-le, rìz, yì-tiān-tiān hǎoqilai, jiù⁴-neng duō-mai gōngyepin³.

Prozodická transkripce:

tóngshí, **nóng**yepin³ duō-le, gōngyè-d yuánliào yè-chōngzú-le. gōngyè zìrán jiù⁴-huì-fāda. suǒyì, zhǐ³-you-tǔgǎi wánchéngle, gōngyè cai²-neng **dà**da-fāzhǎn. gōngren-d shēnghuò, yě-cai-neng², gèng-jia-gǎishàn₄.

tóngshí, **nóng**yepin³ duō-le, gōngyè-d yuánliào, yè-chōngzú-le. gōng**yè**, zìrán jiù⁴-huì-fāda. suǒyì, zhǐ³-you, tǔgǎi chénggōngle / suǒyì, zhǐ³-you, tǔgǎi wánchéngle, gōng**yè** cai-neng **dà**da-fāzhǎn. gōngren-d-shēnghuò, **yě**-cai-néng, gèng-jia-gǎishàn₄.

Překlad:

Rolníkům je nejvíc, nebudou-li oni moci kupovat, kdo bude ještě kupovat? Po pozemkové reformě, jakmile rolníci dostali půdu, výroba se zvýšila, <jejich> život je den ze dne lepší, a tak mohou kupovat víc průmyslových výrobků (*dosl.* více kupovat průmyslové výrobky); zároveň je víc zemědělských výrobků, průmyslových surovin je také dostatek, a tak samozřejmě se může průmysl vyvíjet. Tedy jen když byla provedena pozemková reforma, (jedině pak) se může široce rozvíjet průmysl a (jedině pak) život dělníků se může ještě více zlepšovat.

Znaky:

复习问题

1. 古时的树木为什么会变成煤？
2. 煤可分为多少种？
3. 哪一种是最好的,哪一种是最不好的？
4. 在旧社会里什么人占有大部分的地主？

Prozodická transkripce:

di-**èr**-duan: jùz

yī, tāngdài zui-zhùming-d shīren, you-lǐ bái, dù-fǔ, bái-jūyì.

èr, zuo-shēn-hūxī. tíngzh-hūxī. xī-yi-kou-qì. biēzhu.

sān, fángqianli³, bāokuo diàndēngfèi, he-nuǎnqifei⁴.

sì, yījiuwūsì-nian méi-d chǎnliàng, bi-yījiuwǔyī-nian, zēngjiāle sān-bei.

Překlad:

I. Věty

1. Nejslavnější básníci doby Tchangů jsou Li Paj, Tu Fu, Paj Ťü-i.
2. Dýchejte zhluboka (*dosl.* dělejte hluboké výdechy a vdechy)! Nedýchejte (*dosl.* zastavte dech)! Nadýchněte se a zadržte dech!
3. V ceně pokoj je zahrnut poplatek za elektrické osvětlení a ústřední topení.
4. Produkce uhlí (vyrobené množství uhlí) v r. 154 se třikrát zvýšila proti r. 1951.

Znaky:

5. 苏联的科学家在北极进行了多次的探险。
6. 古时的树木，因为地壳变动，埋在地下有几千万年，受到压力，就变成煤。
7. 煤可分为无烟煤，烟煤，泥煤三种，无烟煤活力最大。
8. 你脸上手上都是泥，快去洗干净！

Prozodická transkripce:

wǔ, sūlián-d kēxuéjiā, zài-běijí, jìnxíng le duō-ci-d tànxiǎn.

liù, gǔshí-d shùmu, yīnwèi, dìqiào biàndòng, máizai-dìxià yǒu
jī-qiān-wàn-nián, shòu⁴dao-yàli, jiù-biànchéng-méi.

qī, méi kě-fēnwéi, wúyuánméi, yānméi, nímei sān-zhōng,
wúyuánméi, huóli-zuì-dà.

bā, nǐ-liǎnshàng shǒushàng dōu¹-shì-ní, kuài-qù xǐgānjīng. nǐ-
liǎnshàng shǒushàng, dōu¹-shì-ní, kuài-qu-xǐgānjīng.

Překlad:

5. Sovětští vědce podnikli mnohokrát výzkumy (*dosl.* mnohonásobné výzkumy) v Arktidě.
6. Dávnověké stromy byly změnami (posuvy) v zemské kůře (*dosl.* protože se zemská kůra měnila a pohybovala) pohřbeny pod zemí po několik desítek miliónů let, byly vystaveny síle tlaku, a tak se změnily v uhlí.
7. Uhlí je možno rozdělit na tři druhy: antracit, uhlí bituminózní a rašelinu; výhřevnost antracitu je největší.
8. Na tváři i na ruce jsi samé bláto, rychle se běž umýt.

Znaky:

复习问题

1. 古时的树木为什么会变成煤？
2. 煤可分为多少种？
3. 哪一种是最好的,哪一种是最不好的？
4. 在旧社会里什么人占有大部分的地主？
5. 农民没有地种,就怎么办？
6. 什么叫做土地改革？
7. 土改跟工人有没有关系？
8. 土改以后农民为什么能多买工业品？

Prozodická transkripce:

yī, gǔshi-d shùmu, wèi-shenme hui-biàncheng méi?

èr, méi ke-fēnwei **duō**shao-zhong³?

sān, **něi**-yi-zhong³ shi-zuì-hǎo-d, něi-yi-zhong³ shi-zuì-**bù**-hǎo-d?

něi-yi-zhong shi-zuì-hao-d, něi-yi-zhong shi-**zuì**-bù-hao-d?

sì, zai-**jiù**-shèhui³li, **shén**me-rén zhanyou³ dà-bufen-d tudi⁴?

wǔ, nóngmin mei-you³ dì-zhong, jiu-zěnme-bàn?

liù, shénme jiao⁴zuo tǔdi-gǎigé?

qī, tǔgǎi, gen-gōngren yǒu-mei-you guānxi?

bā, tǔgǎi-yǐhòu, nóngmin wèi-shenme-neng² duō-mai gongyepǐn?

Překlad: Procvičování:

1. Proč se dávnověké stromy změnily v uhlí?
2. Na kolik druhů je možno rozdělit uhlí?
3. Který z těchto druhů je nejlepší, který je nejhorší?
4. Kdo měl ve staré společnosti statkářů v držení většinu půdy?
5. Co mají dělat rolníci, pokud nemají půdu?
6. Co je to pozemková reforma?
7. Má pozemková reforma něco společného s dělníky?
8. Proč mohou rolníci kupovat více průmyslových výrobků po pozemkové reformě?

Znaky:

1. 农民没有地种, 就怎么办?
2. 什么叫做土地改革?
3. 土改跟工人有没有关系?
4. 土改以后农民为什么能多买工业品?

Prozodická transkripce:

wǔ, nóngmín mei-you³ dì-zhōng, jiù-zhēnme-bàn?

liù, shénme jiào⁴zuo tǔdì-gǎigé?

qī, tǔgǎi, gēn-gōngrén yǒu-mei-you guānxi?

bā, tǔgǎi-yǐhòu, nóngmín wèi-shénme-néng² duō-mai gōngyèpǐn?

Překlad:

9. Co mají dělat rolníci, pokud nemají půdu?
10. Co je to pozemková reforma?
11. Má pozemková reforma něco společného s dělníky?
12. Proč mohou rolníci kupovat více průmyslových výrobků po pozemkové reformě?

4. Analýza korpusu

4.1 Rychlost promluvy

V této části se zaměřím na rychlost promluvy z nahrávky lekcí číslo 41, 42, 43. Celá nahrávka byla dlouhá takřka 25 minut a celkově obsahuje 2 464 slov. Všechny nahrávky byly čteny poměrně pomalým tempem, a navíc se rodilá mluvčí, která text předčítala, často zastavovala, k textu dodávala své názory, jak by text podle ní měl vypadat a co si o něm myslí z pohledu rodilého mluvčího. Právě tyto pauzy, přeruknutí či monology nahrávající jsem do analýzy rychlosti nezapočítávala. V tabulce číslo 1 můžeme pozorovat odchylky mezi jednotlivými kapitolami. Kapitola číslo 41 byla přečtena nejpomaleji a průměrná rychlost je 126,8 slabik za minutu. Dle mého názoru je to z toho důvodu, že při této kapitole mluvčí nejvíce chybovala a častokrát se opakovala, což ji poměrně zpomalovalo. Navíc mluvčí mohl znervózňovat fakt, že tak často chybuje, což vedlo k dalším a častějším chybám. Právě ke kapitole číslo 41 považuji za důležité vyzdvihnout fakt, že původně má nahrávka takřka 9 a půl minuty, nicméně do analýzy rychlosti promluvy jsem zahrnula pouhých 6 minut a 36 vteřin. Zbylé, takřka, 3 minuty mluvčí mluvila o tom, jaké chyby se v textu objevují a jak by text měl být správně sepsán. Je možné, že právě toto „odbíhání“ od zadaného textu, mluvčí zpomalilo, když se vracela k nahrávání.

Průměrná rychlost mluvčí bylo 133,6 slabik za minutu.

Kapitola	Délka nahrávky	Délka textu ve slabikách	Průměrná rychlost v slabikách za minutu
41	6:36	807	126,8
42	5:57	741	133
43	6:49	916	141

Tabulka 1: Rychlost promluvy

4.2 Obecná charakteristika

V této části bakalářské diplomové práce se budu zabývat analýzou zkoumaného korpusu. Podrobně rozložím jednotlivé věty na menší jednotky, tedy kóla, segmenty a slabiky. Pro lepší přehlednost budu výsledky uvádět v tabulkách a grafech.

Provedla jsem detailní analýzu celkem 255 vět, které jsou tvořeny celkem 480 kólonami. Tyto kólony jsou následně tvořeny 876 segmenty, které jsou jedno až šestislabičné. Analyzovaných 255 vět obsahuje celkem 2 464 slabik.

Z tohoto vyplývá, že průměrově je jedna věta tvořena 1,9 kólony a téměř deseti slabikami. Jednotlivé kólony jsou tvořené v průměru 1,8 segmenty a 5,1 slabikami.

Lekce	Počet vět	Počet kól	Počet segmentů	Počet slov	Počet slabik
41	108	161	296	519	807
42	68	127	261	483	741
43	79	192	319	686	916
Celkem	255	480	876	1688	2464

Tabulka 2: Délka jednotlivých lekcí

Z tabulky číslo 2 je viditelné, že lekce číslo 43 má poměrně nízký počet vět, nicméně má nejvyšší počet jak kól, tak i segmentů. S největší pravděpodobností je to z toho důvodu, že věty v lekci 43 jsou poměrně rozsáhlá souvětí. Naopak v lekci 41 je počet vět nejvyšší, ale počet kól ani segmentů nepřesahuje lekci 43. Velká část lekce 41 je totiž dialog, ve kterém se vyskytují většinou jednoduché věty, nikoliv rozsáhlá souvětí se spoustou vedlejších vět. A proto rozdíl mezi větami a kólony není tak markantní.

4.3 Analýza segmentu

V této části bakalářské diplomové práce zmapuji rytmické vlastnosti textu. Podrobně rozeberu jednotlivé druhy segmentů a přidám k nim zástupce jednotlivých příkladů. Četnost jednotlivých zástupců uvedu v příložených tabulkách a grafech, které slouží k lepšímu pochopení a lepší orientaci se ve výsledcích. Veškeré ukázky a příklady z korpusu jsou očíslovány. K pochopení tohoto označení uvádím příklad segmentu z mého korpusu:

43_1_4_3_2

Označení je nutno chápat tímto způsobem: První číslo, v našem případě 43, označuje číslo kapitoly, další číslo představuje část kapitoly (číslo 1), za kterou následuje číslo uvádějící pořadí věty (číslo 4), dále pak kólon a poslední číslo představuje pořadí segmentu.

Veškeré segmenty a kóla z korpusu jsou podrobně popsány v příloženém CD-ROMu.

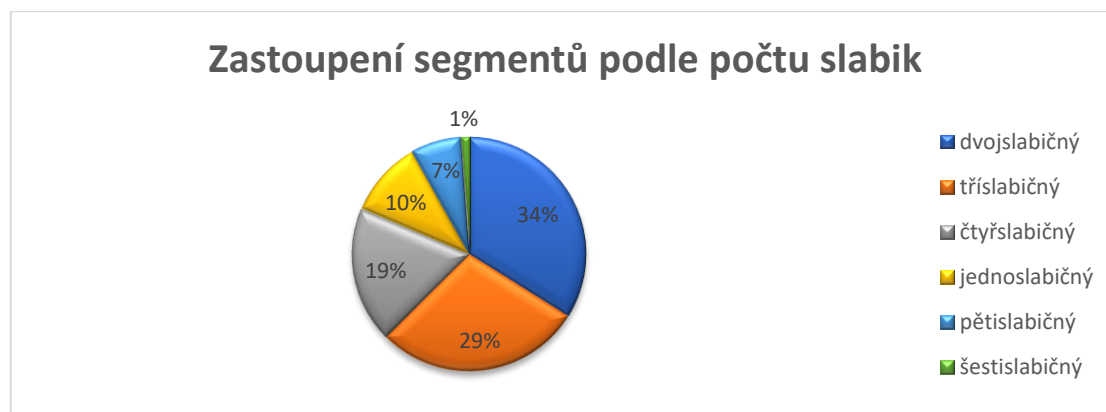
V korpusu se celkem objevuje 876 segmentů, které jsou tvořeny jednou až šesti slabikami. Průměrná délka jednoho segmentu je 2,81 slabiky. V tabulce číslo tři můžeme vidět zastoupení jednotlivých segmentů podle počtu slabik a je zřejmé, že nejpočetnější skupinou jsou dvojslabičné segmenty, které tvoří více než 30 % z celkového korpusu.

Naopak nejméně obsaženými slabikami jsou slabiky šestislabičné, které se v korpusu objevují 287krát méně než právě dvojslabičné. V celém vzorku se vyskytují pouze desetkrát a tvoří pouhých 1,10 %. Tříslabičné segmenty jsou druhou nejpočetnější skupinou a tvoří takřka 29 %.

Typ segmentu	Počet	Procentuální zastoupení
Jednoslabičný	92	10,5 %
Dvojslabičný	297	33,9 %
Tříslabičný	251	28,7 %
Čtyřslabičný	165	18,8 %
Pětislabičný	61	7 %
Šestislabičný	10	1,1 %

Tabulka 3: Zastoupení segmentů podle počtu slabik

Pro lepší přehlednost procentuálního zastoupení všech segmentů v korpusu jsem vytvořila následující graf. Z celého korpusu patří 713 segmentů do skupin dvojslabičných, tříslabičných a čtyřslabičných segmentů. Tyto tři nejdominantnější skupiny segmentů tvoří více než 4/5 ze zkoumaných segmentů.

Graf 1: Zastoupení segmentů podle počtu slabik

4.3.1 Segmenty a jejich rytmy

V této části se budu zabývat rozdělením segmentů a jejich četností podle počtu slabik a následně u dvou- až pětislabičných segmentů určím, zda jejich rytmy jsou ascendentní, descendentní nebo akronymické. Jednotlivé skupiny segmentů a jejich četnost budu uvádět v příložených tabulkách či grafech, které umožní přehlednější popis těchto jevů.

4.3.1.1 Jednoslabičné segmenty

Celkový počet jednoslabičných segmentů ve zkoumaném vzorku je 92. Jednoslabičné segmenty tvoří 10,5 % z korpusu a obsahují jen jednu arsi. Všechny segmenty o jedné slabice, které se v mém korpusu vyskytují, jsou plně tónické. Z celkového počtu 92 segmentů většina představuje číslování jednotlivých vět či oddělování jednotlivých mluvčích v rozhovoru (v češtině mluvčí A, B, C, v čínštině 乙, 甲, 丙).

Příklady jednoslabičných segmentů:

jiǎ (41_1_4_1_1)

bǐng (41_1_59_1_1)

yī (42_4_3_1_1)

Pozn.: Jednoslabičné segmenty jsou konstantní, a proto tabulka ani graf není nutný.

4.3.1.2 Dvojslabičné segmenty

Takřka 34 % zkoumaného korpusu obsahují dvojslabičné segmenty o celkovém počtu 297. Segmenty o dvou slabikách mohou mít buď jen ascendentní rytmický sled neboli vzestupný, či descendentní rytmický sled neboli sestupný. Descendentní rytmický sled převládá mezi dvojslabičnými segmenty a zaujímá 3/5 z celkového korpusu dvojslabičných segmentů.

Pozn.: U dvojslabičných segmentů hodnotím pouze dvě položky, a proto tabulka ani graf není nutný.

Příklady dvojslabičných segmentů:

Ascendentní rytmus (118):

yi-jiar¹ (41_1_60_2_3)

nin-hǎo (41_1_7_1_1)

zhōngjiān (41_1_37_2_1)

Descendentní rytmus (179):

hai²shi (41_1_32_1_2)

cháng-lai (41_1_67_1_3)

mínzhu₃ (42_1_4_1_1)

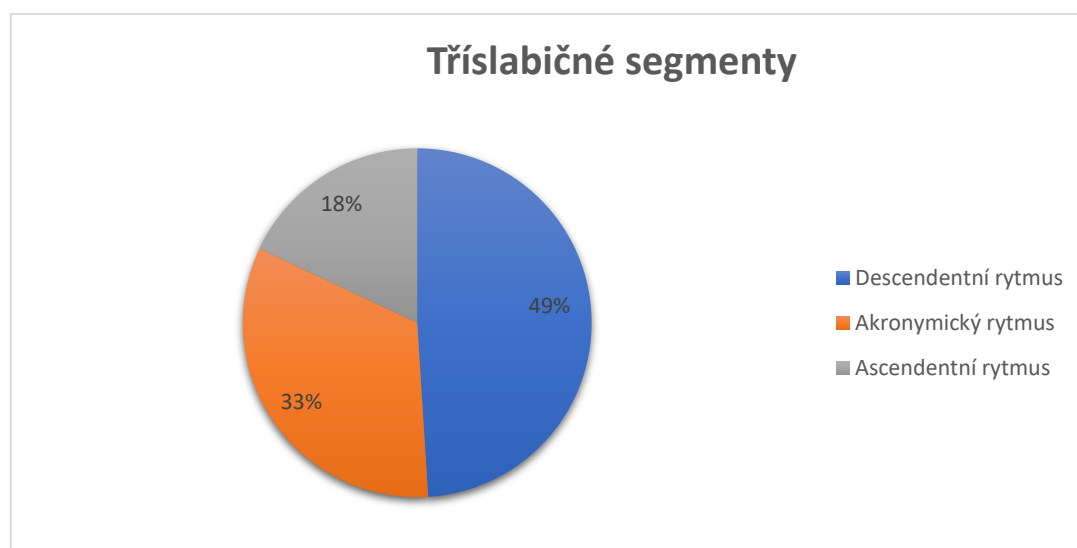
4.3.1.3 Tříslabičné segmenty:

Ve zkoumaném vzorku se objevuje celkem 251 tříslabičných segmentů, což je téměř 29 % z celkového vzorku. Tříslabičné segmenty se rozdělují do skupin podle polohy iktů v jednotlivých slabikách. Toto rozdělení a jeho procentuální zastoupení můžeme sledovat v tabulce číslo 4, ze které je viditelné, že se v mém vzorku objevuje celkem 5 typů rytmických sledů.

Typ segmentu	Počet	Procentuální zastoupení
Akronymický	84	33,47 %
Descendentní jako celek	70	27,89 %
Descendentní s předklonkou	52	21 %
Ascendentní jako celek	24	9,56 %
Ascendentní s příklonkou	21	8,37 %

Tabulka 4: Zastoupení dvojslabičných segmentů podle jejich typu

Nejpočetnějším typem tříslabičného segmentu v mém vzorku je akronymický sled, který s počtem 82 segmentů tvoří 33,47 %. Z grafu vyplývá, že nadpoloviční většinu představují právě segmenty s akronymickým rytmickým sledem společně se segmenty descendentního rytmu. Z grafu se může zdát, že nejpočetněji zastoupenou skupinou je skupina segmentů s descendentním rytmickým sledem. Graf takto vypadá z toho důvodu, že descendentní i ascendentní sledy s předklonkou/příklonkou jsou rytmicky identická entita, a proto je v grafech spojují do jedné kategorie.

Graf 2: Zastoupení tříslabičných segmentů podle jejich typu

Příklady tříslabičných segmentů:

Descendentní rytmus s předklonkou (52):

rén-**zhèng**hao (42_3_9_5_1)

zhei-fāngfa (42_5_8_1_1)

he-gōnghui₄ (42_1_18_2_2)

Akronymický rytmus (84):

zìjǐ-guā (41_1_54_2_2)

hěn-bu-cuò (41_2_21_2_1)

wáng-chǎngzhǎng (43_1_13_1_1)

Descendentní rytmus jako celek (70):

zǒng-meī₂-you (41_1_54_3_1)

měi-yuè-d (41_2_14_2_2)

xǐganjing (43_2_21_2_2)

Ascendentní rytmus s příklonkou (21):

fùkuǎn-ba (41_1_70_1_3)

lǐ**fà**-ma (41_1_24_1_1)

tígāo-le (43_1_35_3_2)

Ascendentní rytmus jako celek (24):

nín-píngchǎng (41_1_51_1_1)

xiang-dìzhǔ (43_1_23_1_2)

you-zuì-**hòu** (42_1_15_2_1)

4.3.1.4 Čtyřslabičné segmenty:

Typ segmentu	Počet	Procentuální zastoupení
Akronymický rytmus jako celek	58	35 %
Kombinace dvou descendentních sledů	50	30 %
Akronymický rytmus s předklonkou	14	8 %
Descendentní s předklonkou	12	7 %
Descendentní jako celek	9	5 %
Akronymický rytmus s příklonkou	7	4 %
Kombinace dvou ascendentních sledů	5	3 %
Kombinace ascendentního a descendentního sledu	4	2 %
Akronymický rytmus s předklonkou a příklonkou	4	2 %
Ascendentní rytmus s příklonkou	2	1 %

Tabulka 5: Zastoupení čtyřslabičných segmentů podle jejich typu

Ve zkoumaném korpusu se nachází 165 čtyřslabičných segmentů. Nejobsáhlejší skupinou segmentů jsou segmenty s akronymickým rytmem a z celkové korpusu tvoří více než 35 %. Z tabulky je viditelné, že právě segmenty s akronymickým rytmem společně se skupinou segmentů, jejíž rytmický sled je tvořen kombinací dvou descendentních sledů, tvoří nadpoloviční většinu a zbylé sledy se v korpusu vyskytují minimálně, a proto mají nízké procentuální zastoupení.

Pozn.: Jak jsem již v kapitole 4.3.1.3 zmínila, descendentní a ascendentní sledy s předklonkou a příklonkou jsou rytmicky stejné, tudíž je v grafech spojuji dohromady. V případě čtyřslabičných segmentů jsem na základě tohoto pravidla vyvodila jen dvě hodnoty. Koláčový graf jen pro dvě hodnoty není nutný, a proto jej neuvádím.

Příklady čtyřslabičných segmentů:

Kombinace dvou ascendentních sledů (5):

duo-děng-yi-huir³ (41_1_19_1_1)

jianduān-yi-dianr³ (41_1_32_1_1)

gei-shéi-lai-lǐ (41_1_73_1_2)

Kombinace ascendentního a descendentního sledu (4):

tugǎi-wènti (43_1_10_2_3)

ji-qiān-wàn-nian (43_2_17_4_3)

huo-dà-shùxia (42_3_11_2_3)

Descendentní rytmus jako celek (9):

ōuzhouren-ba (41_1_40_3_2)

gōngyoumen-d (42_1_11_4_1)

dà-bufen-d (43_1_4_3_2)

Kombinace dvou descendentních sledů (50):

nǎr-you-shen²me (42_3_4_1_1)

yu⁴shang-huāng-nian₂ (43_1_6_7_1)

zhǔyao-**gàn**bu (42_1_14_2_2)

Ascendentní rytmus s příklonkou (2):

shi-míngchao-d (42_4_6_2_1)

zui-huáli-d (42_4_8_2_2)

Akronymický rytmus jako celek (58):

wo³-rang-ta-**xiān** (41_1_16_1_1)

dàda-fāzhǎn (43_1_19_3_3)

duìbuqi-nín (41_1_22_2_2)

Akronymický rytmus s příklonkou (7):

zhe⁴-shi-**diàn**-d (42_3_4_2_1)

zǐxi-tīng-wo (41_2_6_1_1)

wěiyuanhuì-d (42_1_6_1_3)

Akronymický rytmus s předklonkou a příklonkou (4):

wo-lǐhǎo-le (41_1_64_1_1)

shi-zuì-hǎo-d (43_3_8_1_2)

shi-huánggōngli (42_4_8_2_1)

Descendentní rytmus s předklonkou (12):

shi-chǎngli-d (42_1_14_2_1)

na-**tài**-hao-le (41_1_21_2_1)

shi-zuì-hao-d (43_3_9_1_2)

Akronymický rytmus s předklonkou (14):

dou-gòubushàng (43_1_32_4_3)

shi-**shén**me-ren² (42_5_4_2_1)

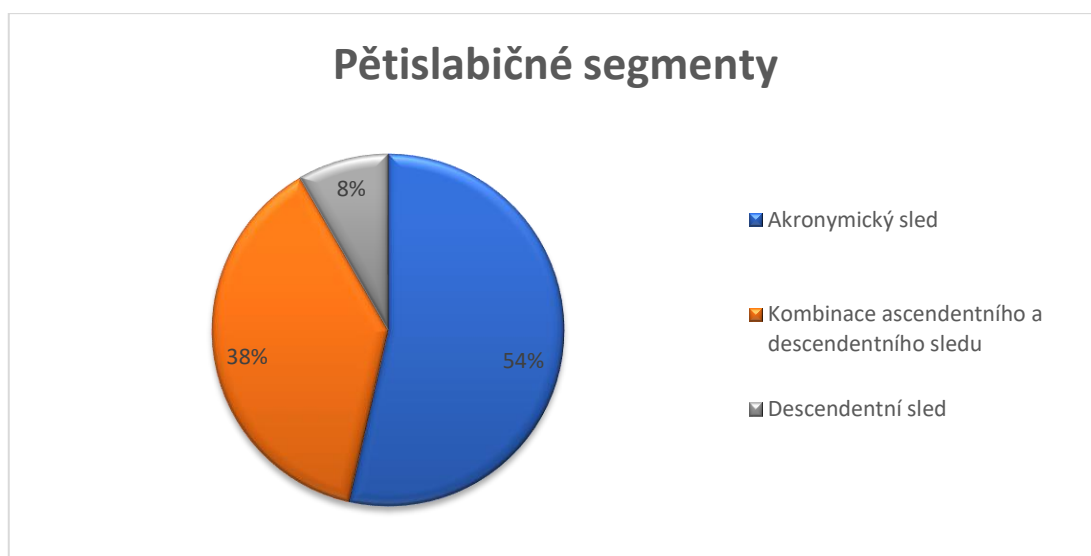
he-nuǎnqifei⁴ (43_2_11_3_1)

4.3.1.5 Pětislabičné segment

Typ segmentu	Počet	Procentuální zastoupení
Kombinace dvou descendentních sledů	17	28 %
Akronymický rytmus s příklonkou	10	16 %
Akronymický rytmus s předklonkou a příklonkou	7	11 %
Akronymický rytmus	6	10 %
Descendentní rytmus s předklonkou	5	8 %
Akronymický rytmus s předklonkou	5	8 %
Kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou	4	7 %
Kombinace ascendentního a descendentního sledu	3	5 %
Kombinace dvou descendentních sledů s příklonkou	2	3 %
Ascendentní rytmus s příklonkou	2	3 %

Tabulka 6: Zastoupení pětislabičných segmentů podle jejich typu

Korpus obsahuje celkem 61 pětislabičných segmentů. Tabulka číslo 6 přehledně ukazuje zastoupení jednotlivých typů segmentů. Nejpočetněji zastoupenou skupinou je kombinace dvou descendentních sledů, tak jak tomu bylo i v případě čtyřslabičných segmentů (ve skupině čtyřslabičných segmentů vytvářely segmenty kombinace dvou descendentních sledů nadpoloviční většinu).

Graf 3: Zastoupení pětlabičných segmentů podle jejich typu

Tři nejpočetnější skupiny rytmických sledů, kterými jsou kombinace dvou descendentních sledů, akronymický sled s příklonkou a akronymický sled příklonkou a předklonkou, tvoří více než 55 % celkového. Naopak tři nejméně zastoupené skupiny tvoří méně než 15 % z celkového korpusu pětlabičných segmentů.

Příklady pětlabičných segmentů:

Kombinace ascendentního a descendentního sledu (3):

wo-**shì**-ōuzhouren (41_1_43_1_1)

yi-**shàng**-d-nong²min (43_1_22_2_3)

shi-zuì-**bù**-hǎo-d (43_3_8_2_2)

kombinace dvou descendentních sledů (17):

jiu⁴-keyi-zhīdao (41_2_13_2_1)

shénme-yánse-d (41_3_5_2_2)

xiāngyu⁴-d-shi²hou (42_3_9_4_2)

Kombinace dvou descendentních sledů s příklonkou (2):

wo³-zai-shànghai-d (41_1_56_1_2)

wo³-d-àiren-shi (41_1_57_1_1)

Akronymický rytmus jako celek (6):

tóudeng-lǐfaguǎn (41_3_11_1_1)

dìzhu-d-bōxuē (43_1_8_2_2)

nǎi-hái-you-qian² (43_1_32_5_1)

Akronymický rytmus s příklonkou (10)

bù-shou-xiǎofèi-d (41_1_71_1_2)

jiǔ-shi-yi-**shàng**-d (43_1_5_1_4)

jiu⁴-neng-guò-hǎo-le (43_1_26_2_1)

Descendentní rytmus s předklonkou (5):

dui-gōngyoumen-d (42_1_11_1_1)

shi-**zui**-bù-hao-d (43_3_9_2_2)

zai-**jiù**-shèhui³li (43_3_11_1_1)

Kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou (4):

dui-wàiguó-peng²you (41_1_17_1_1)

wo-zhèng-zai-zhōngguó (41_1_44_1_2)

shou-dìzhu-bōxue (43_1_32_1_2)

Akronymický rytmus s předklonkou (5):

wo-dōu-shi-zìjǐ (41_1_54_1_2)

bei-léigōng-léimǔ (42_3_8_2_1)

he-**kōng**zhōng-d-diàn (42_3_9_4_1)

Ascendentní rytmus s příklonkou (2):

bu-yao⁴-tài-duǎn-le (41_1_34_1_1)

gan⁴le-hǎo-duō-nian (42_2_6_1_2)

Akronymický rytmus s předklonkou a příklonkou (7):

di-sìshi-**yī**-ke (41_1_1_1_1)

di-èrshí**sān**-ke (43_1_1_1_1)

jiu-lúndao-nin²-le (41_1_8_1_2)

4.3.1.6 Šestislabičné segmenty

Z tabulky číslo 7 můžeme vyčíst, že se v korpusu vyskytuje celkem 10 šestislabičných segmentů, které jsou rozděleny do osmi typů rytmických sledů. Pouze dva z těchto typů segmentů se v korpusu vyskytují dvakrát, a to je kombinace descendentního sledu s akronymií a sledu s akronymickým rytmem s příklonkou.

Typ segmentu	Počet	Procentuální zastoupení
Kombinace descendentního a agronomického rytmu	2	20 %
Akronymický rytmus s příklonkou	2	20 %
Kombinace tří descendentních sledů	1	10 %
Kombinace akronymického a ascendentního rytmu	1	10 %
Kombinace dvou descendentních rytmů s předklonkou	1	10 %
Kombinace akronymie a descendentního rytmu s předklonkou	1	10 %
Akronymický rytmus s předklonkou	1	10 %
Akronymický rytmus s předklonkou a příklonkou	1	10 %

Tabulka 7: Zastoupení šestislabičných segmentů podle jejich typu

Vzorek šestislabičných segmentů v mém korpusu je velmi malý, a proto nejsem schopná zobecnit, jaký typ sledů se obvykle vyskytuje v pětislabičných segmentech. Z podmínky zmiňované v kapitolách 4.3.1.3 a 4.3.1.4 jsem i u šestislabičných segmentů vyvodila jen dvě hodnoty pro koláčový graf, a proto ho neuvádím.

Kombinace tří descendentních sledů (1):

bù-zhī-**duō**shào-nóng²mín (43_1_6_11_1)

Kombinace descendentního a akronymického rytmu (2):

zhī³-yáo-hòubiānr-liǎngbiān (41_1_35_1_1)

Kombinace akronymického a ascendentního rytmu (1):

tǔdī-gǎigé-yìhòu (43_1_34_1_1)

Akronymický rytmus s příklonkou (1):

jīntiān-lǐbùchéng-le (41_1_14_1_1)

Kombinace dvou descendentních rytmů s předklonkou (1):

wò-**zài**-zhèr-d-shì²hòu (41_1_67_1_1)

Kombinace akronymie a descendentního rytmu s předklonkou (1):

he-jīqi-jiaz-deng³ (42_2_9_1_3)

Akronymický rytmus s předklonkou (1):

shi-**tóu**deng-lífaguān (41_1_62_1_1)

Akronymický rytmus s předklonkou a příklonkou (1):

bi-yījiuwūyī-nian (43_2_13_2_1)

4.4 Analýza kol

V této části bakalářské práce se zaměřím na analýzu kól. Ve zkoumaném korpusu se vyskytuje celkem 255 vět tvořené 480 kóly. Jak ji bylo řečeno v kapitole 4.2, jednotlivá kóla jsou tvořena v průměru 1,8 segmenty a 5,1 slabikami.

4.4.1 Věty podle počtu kól

Jednotlivé věty jsou tvořeny jedním až dvanácti kóly. Pro lepší přehlednost jsem vypracovala tabulku číslo 8, ze které je patrné, že věty pouze s jedním kolónem jsou v celém korpusu nejpočetněji zastoupeny. Z celkových 480 kól je 254 vět tvořeno jedním kólem. V tabulce lze spatřit, že věty tvořené šesti až dvanácti kóly se v korpusu vyskytují minimálně a dohromady tvoří pouhých 8 % z celého korpusu, z čehož vyplývá, že čím větší počet kól se v dané větě vyskytuje, tím menší je absolutní četnost.

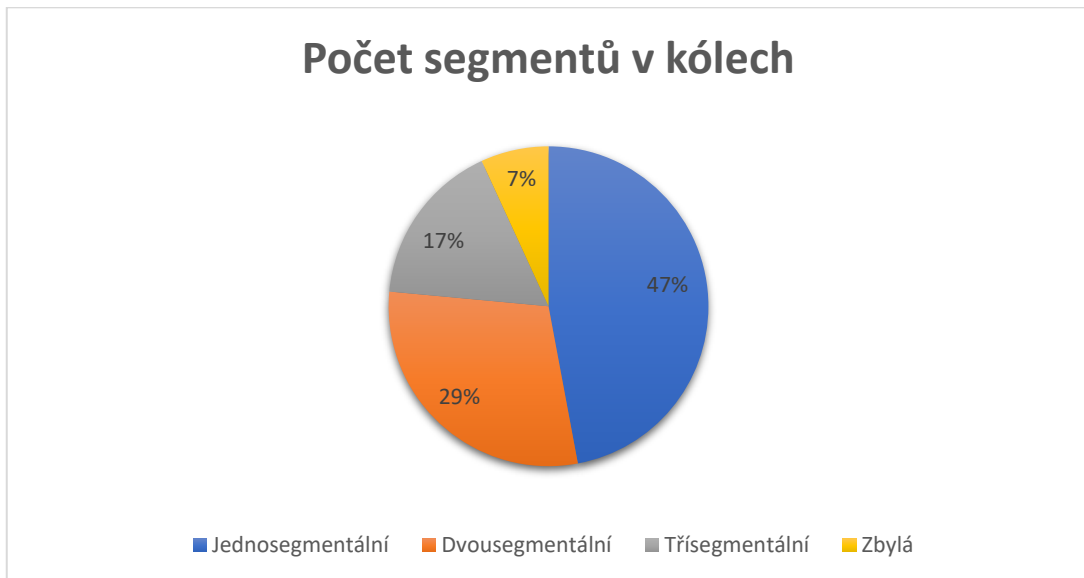
Počet kol	Absolutní četnost	Relativní četnost
1	254	53 %
2	112	23 %
3	52	11 %
4	25	5 %
5	14	3,00 %
6	8	2,00 %
7	3	0,60 %
8	3	0,60 %
9	3	0,60 %
10	3	0,60 %
11	2	0,40 %
12	1	0,20 %

Tabulka 8: Zastoupení vět podle počtu kól

4.4.2 Kóla podle počtu segmentů

Zkoumaný korpus obsahuje 480 kól, které jsou tvořeny jedním až pěti a sedmi segmenty. Z grafu číslo 5 vidíme, že většina kól je tvořena jedním segmentem. Právě jednosegmentální kóla tvoří takřka 1/2 celého korpusu. Naopak kóla tvořená pěti a sedmi segmenty se v korpusu vyskytují minimálně. Pětisegmentální kóla se vyskytují

celkem čtyřikrát (0,8 % celkového korpusu) a kolón o sedmi segmentech se ve zkoumaném textu vyskytuje jen jeden (0,22 %). Proto je jejich procentuální zastoupení minimální. Jejich minimální zastoupení jen potvrzuje pravidlo, že čím je větší počet segmentů či kól v jedné větě, tím menší je četnost daného druhu kóla.

Graf 4: Zastoupení segmentů a jejich rytmických sledů v kólech

Příklady kól podle počtu segmentů:

Kóla obsahující jeden segment (233):

nín-hǎo. (41_1_5_1)

shì-**shén**me-ren² (42_5_4_2)

zài-**jiù**-shèhui³li (43_3_11_1)

Kóla obsahující dva segmenty (130):

yì-huǐr jiu-lúndao-nín²-le. (41_1_8_1)

you-zuì-**hòu** juèding-quán (42_1_15_2)

wǒmen-gàn wǒ³men-d-huór (43_1_11_2)

Kóla obsahující tři segmenty (90):

duì-wàiguo-peng²you wǒ³men-kěyì kèqì-yì-xie¹ (41_1_17_1)

shì-chǎngli-d zhu³yao-**gàn**bu he-zhīgong-dàibiǎo (42_1_6_2)

duì-wǒ³men you-shénme guānxi-ne (43_1_12_2)

Kóla obsahující čtyři segmenty (22):

wo³-zai-**zhèr**-d-shi²hour yiding cháng-lai zhàogu-ni³men.

(41_1_66_1)

lǐng-dao nóngmin shíxíng tǔdi-gǎigé (43_1_24_2)

Kóla obsahující pět segmentů (4):

ta¹men-dàibiao guójiā he-quánti zhīgong-d yìjian (42_1_8_1)

tiě you **shēng**tiē³ shóutiē³ liáng-zhong³ (42_2_8_1)

yǐzhì zhan-rénkou bai³-fen-zhi jiǔ-shi-yi-**shàng**-d nóngmin

(43_1_5_1)

Kóla obsahující 7 segmentů (1):

zìji **guā**-lian shūfu hai²shí zai-lǐfadiàn guā-lian shūfu

(41_3_7_1)

4.5 Segmenty v rámci kól

4.5.1 Počet segmentů v rámci kól

V této části bakalářské práce se zaměřím na řazení segmentů v rámci kól a na to, jaké jsou jejich druhy a četnost. Jak jsem již výše zmiňovala, tak se v korpusu vyskytuje 480 kól. Čtyř až sedmisegmentální kóla se v analyzovaném korpusu vyskytují minimálně, a proto je do této analýzy nezapočítávám. V této části se zaměřím jen na 77 % kól z celkového vzorku, tedy jedno-, dvou- a třísegmentální kóla.

Počet segmentů v kólech	Absolutní četnost	Relativní četnost
1 segment	155	42 %
2 segmenty	106	29 %
3 segmenty	107	29 %
Celkem	368	100 %

Tabulka 9: Zastoupení segmentů v rámci kól

Z tabulky číslo 9 vidíme, že největší zastoupení v korpusu mají kóla s jedním segmentem a že se stoupajícím počtem segmentů klesá relativní četnost jejich výskytů. V průměru jsou kóla v analyzovaném korpusu tvořena 1,8 segmenty.

4.5.2 Pozice segmentů v rámci kól

V této části bakalářské práce jsem detailní analýze podrobila celkem 369 kól o jednom až třech segmentech. Řídila jsem se pravidlem Oldřicha Švarného, kdy se segmenty v kólech dělí do dvou skupin. První skupinou jsou kóla se segmenty,

jejichž pozice je na začátku nebo uvnitř, a druhá skupina kól obsahuje segmenty na konci kóla. Je důležité upozornit na fakt, že jednosegmentální kóla mívají pozici segmentu automaticky na konci kóla. V pozici na začátku nebo uvnitř kóla se ve vzorku vyskytuje o 89 méně vzorků než v pozici na konci, tedy 280 kól, a z celkového korpusu zaujímá 43 %.

Pozn.: Hodnotím pouze dvě položky, a proto tabulka ani graf není nutný.

Příklady pozic segmentů v rámci kól:

Na začátku nebo uprostřed kóla (280):

gen-gōngren yōu-mei-you guānxi (43_3_17_2)

ni³-zai-tiěchang₃ gānle **duō**shao-nian² (42_2_4_1)

cóngqián wo³-zai-shànghai-d (41_1_56_1)

Na konci kóla (369):

gōng**yè** (43_1_36_1)

dùjīn-d (42_4_4_3)

zhōngguoren (41_3_5_1)

4.6 Kóla a jejich rytmické sledy

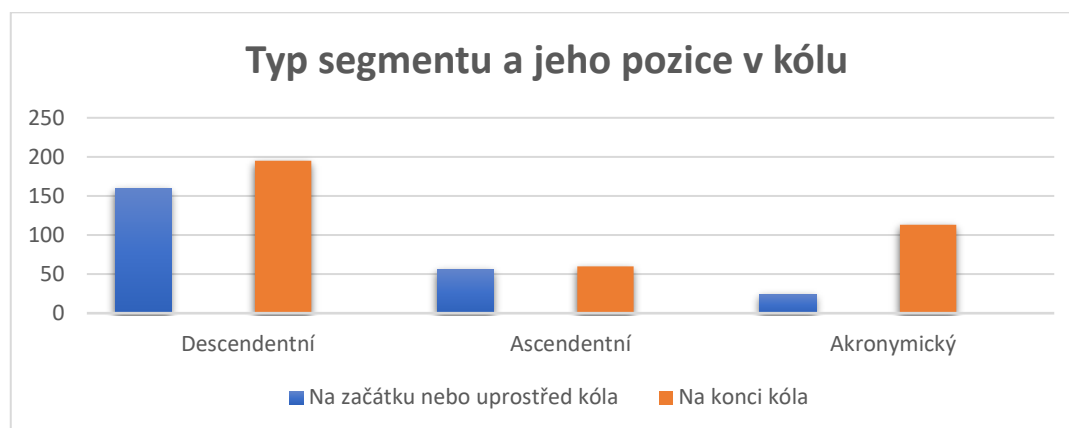
V této části BP se zaměřím na jednotlivá kóla a jejich rytmické sledy. Podle O. Švarného se ascendentní sledy častěji vyskytují na konci kóla a descendentní sledy častěji na začátku nebo uprostřed kóla.¹⁵ Z tabulky číslo 10 lze pozorovat, že první Švarného zjištění potvrzuje i má analýza, nicméně descendentní sledy se v mnou zkoumaném korpusu vyskytují více na konci kóla. V tomto se má analýza neshoduje se zjištěním Švarného.

Ty rytmického sledu	Na začátku nebo uprostřed kóla	Procentuální četnost	Na konci kóla	Procentuální četnost
Descendentní	160	67 %	195	53 %
Ascendentní	56	23 %	60	16 %
Akronymický	24	10 %	113	31 %

Tabulka 10: Zastoupení rytmických sledů v kólech

¹⁵ Švarný O., 1998: s. 33.

Jak z tabulky číslo 10, tak z grafu 6 vidíme, že nejčastějšími kóly v korpusu jsou kóla descendentní s výskytem jak na začátku nebo uprostřed, tak i na konci kóla. V obou případech představují více než 50 % ze vzorku. Naopak sled akronymický na začátku nebo uprostřed kóla představuje pouhou 1/10 zkoumaného korpusu.

Graf 5: Typy segmentů a jejich pozice v kólech

I přes fakt, že se třísegmentální kóla vyskytují v korpusu v poměrně hojném počtu (29 %, tedy 107 kól), nepodrobím je detailnější analýze, tak jako u jedno a dvousegmentálních kól. Je to zejména z toho důvodu, že množství potencionálních kombinací těchto segmentů je poměrně vysoké.

4.6.1 Rytmické sledy v jedno segmentálních kólech

Z grafu číslo 7 je patrné, že se v analyzovaném korpusu vyskytuje nejvíce jednosegmentálních kól s akronymickým rytmem. Tento rytmický sled představuje takřka polovinu všech kól. Druhé v pořadí v rámci jedno segmentálních kól jsou kóla s ascendentním rytmem, které se v korpusu vyskytují celkem 34krát.

Graf 6: Jedno segmentální kóla a jejich rytmické sledy

Pozn. ke grafu: kóla, která jsou obsažena ve skupině „jiné“ jsou jednosegmentální kóla, která jsou tvořena kombinacemi dvou segmentů, viz. příklady níže.

Příklady jedno segmentálních kól a jejich sledů:

Kóla s descendentním typem rytmického sledu (33):

zhēn-d-ma (42_3_8_4)
na-tài-hao-le (41_1_21_2)
duì-wo³men (43_1_30_2)

Kóla s ascendentním typem rytmického sledu (34):

nín-hǎo (41_1_5_1)
dùjīn-d (42_4_4_3)
gōngyè (43_1_36_1)

Kóla s akronymickým typem rytmického sledu (69):

zhēn-zāogāo (41_1_13_1)
dàjia-dou-shuo¹ (42_1_12_1)
fùxi-wèntí (43_3_2_1)

Kóla s jinými kombinacemi rytmických sledů (19):

wo-shì-ōuzhouren (41_1_43_1, A+D)
zhì³-yao-hòubianr (41_1_36_1, D+D)
kuai⁴-qu-xǐganjing (43_2_22_3, D+D)

4.6.1.1 Dvou segmentální kóla a jejich rytmické sledy

Dvousegmentálních kóla se v analýze vyskytuje 106krát a celkem vytvářejí 15 možných kombinací rytmických sledů. Pro lepší přehlednost jsem vypracovala tabulku 11. Typy rytmických sledů jsou popsány ve zkratkách, které je nutno chápat jako:

D – descendentní sled,

A – ascendentní sled,

K – akronymický sled,

Spojováním těchto zkratk vytvářím právě různé kombinace, kdy např. D+D je kombinace dvou descendentních segmentů v jednom kólonu, K+A+D je kombinace akronymického, ascendentního a descendentního sledu v jednom kólonu.

Typ rytmického sledu	Absolutní četnost	Procentuální četnost
D+D	52	49 %
K+K	10	9 %
D+K	8	8 %
K+A	8	8 %
K+D	7	7 %
A+K	6	6 %
A+A	3	3 %
A+D	3	3 %
D+A	2	2 %
K+D+D	2	2 %
D+D	1	1 %
A+A+D	1	1 %
A+K+D	1	1 %
K+A+A	1	1 %
K+A+D	1	1 %

Tabulka 11: Zastoupení rytmických sledů ve dvou segmentálních kólech

Z tabulky je patrné, že většina kombinací je zanedbatelná a vyskytuje se v korpusu minimálně. Jedinou výjimkou je kombinace dvou descendentních segmentů, která představuje takřka 50 % z celkového korpusu. Segmenty s kombinací dvou akronymických rytmů, kombinace descendentního a akronymického rytmu a akronymického rytmu s ascendentním společně právě s kombinací dvou descendentních segmentů vytvářejí takřka 3/4 ze všech dvousegmentálních kól.

Příklady jedno segmentálních kól a jejich sledů:

Kóla se dvěma descendentními segmenty (52):

wo³-mei-gōngfur duō-děng (41_1_14_2)

nǎr-you-shen²me léigong-léimǔ (42_3_4_1)

nóngmín you³le-dì (43_1_16_2)

Kóla s descendentním a akronymickým segmentem (8):

wo-**méi**-you shen²me-shìr (41_1_18_1)

you-zuì-hou juèding-quán (42_1_7_2)

bu-shíxing tǔdi-gǎigé (43_1_14_2)

Kóla s akronymickým a ascendentním sledem (8):

zǐxi-tīng-wo jiǎngjie₃ (41_2_6_1)

ye³-bu-yao-chuān **shì**-yīfu (42_3_11_3)

tǔdi-gǎigé duì-wo³men (43_1_29_1)

Kóla se dvěma akronymickými sledy (10):

zhōngguohuà shuōbuhǎo (41_1_49_2)

ni³-shuo-tiě you-duōshao-zhong³ (42_2_6_2)

wáng-chǎngzhǎng zōuguolai-shuo¹ (43_1_13_1)

4.6.1.2 Tří segmentální kóla a jejich rytmické kombinace

Třísegmentální kóla zmíním jen velmi okrajově. Tato kóla se ve zkoumaném korpusu vyskytují celkem 107krát a možných kombinací je obrovské množství. V mnou analyzovaném korpusu se celkem vyskytuje 24 kombinací těchto kól. Z tohoto důvodu neuvádím jak tabulku, tak ani graf. Díky takto vysokému počtu možných kombinací s poměrem ne příliš vysokého počtu výskytů není možno vytvořit relevantní závěry.

4.6.2 Analýza kombinačních vzorců kól

V této části práce jsem analyzovala jednotlivá kóla a určovala jejich modely. Při této analýze kombinačních vzorců jsem využívala následujících grafických značek stejně jako Oldřich Švarný:¹⁶

/ pro ascendentní sled; /° pro ascendentní sled s příklonkou

\ pro descendentní sled; °\ pro descendentní sled s předklonkou

V pro trojslabičný akronymický sled v rámci jednoho segmentu

| pro liché iktové slabiky, které nejsou součástí akronymické struktury v rámci jednoho segmentu

+ pro označení bezprostředního sousedství dvou arzí

Jednotlivá kóla jsem rozdělila do dvou hlavních skupin. Kóla s bezprostředním kontaktem arzí a kóla, které tento bezprostřední kontakt nemají. Pouhých 16 % ze zkoumaného korpusu jsou kóla s bezprostředním spojením arzí. Zbýlých 84 % toto sousedství arzí postrádá. Z těchto více než 4/5 celkového korpusu jsou nejobsáhlejší kóla tvořená lichými iktovými slabikami, které nejsou součástí akronymické struktury v rámci jednoho segmentu. Troufám si říci, že to je z toho důvodu, který jsem již zmiňovala v kapitole 4.3.1.1. o jednoslabičných segmentech. Lekce 41 je z většiny tvořená dialogem,

¹⁶ Švarný 1998: 48.

ve kterém se často oddělují jednotliví mluvčí v rozhovorech, a navíc se v lekci probírají číslice, které také zvyšují počet jednoslabičných kól, které nejsou součástí akronymické struktury v rámci jednoho segmentu.

Kóla, která jsou tvořena minimálně dvěma sledy, zaujmají takřka polovinu zkoumaného korpusu. Níže uvádím příklady jednotlivých akronymických modelů, které se vyskytly v mém korpusu.

4.7 Akronymické modely

Spojení sestupného a vzestupného sledu, příp. spojení jednoho z nich s lichou iktovou slabikou:

/+\ shēngchǎng tígāo-le (43_1_16_3)

\ / chǎngzhang₃ shi-zhǔxí (42_1_15_1)

|/ léi he-diàn (42_3_2_1)

Opakování počátečního descendentního sledu:

\\ V nǎr-you-shen²me léigong-léimǔ (42_3_4_1)

\\|/ \ mái-zai-dìxia yǒu ji-qiān-wàn-nian (43_2_17_4)

\\|/ nèi-jian hóng-bai-géz-d wàiyī (41_2_21_1)

Opakování koncového ascendentního sledu:

V// xià-yi-wei⁴ gei-shéi-lai-lǐ (41_1_73_1)

V/ tǔdi-gǎigé yihou⁴ (43_1_16_1)

Opakování descendentního sledu:

°\\ \\ xian-qing³-nin kan⁴-kan-bào-ba (41_1_10_1)

\\ \\ zhi³-yao-hòubianr (41_1_36_1)

\\ \\ bù-zhi-duōshao nóngming (43_1_23_9)

Opakování vzestupného sledu:

// nin-hǎo qǐng-zuò (41_1_7_1)

///° nin-píngchǎng shi-zìjǐ guā-liǎn-ba (41_1_51_1)

//° tǔgǎi chénggōngle (43_1_37_3)

Kóla obsahující segment tvořený dvěma sledy s jedním iktem:

/ \ wo-**shì**-ōuzhouren (41_1_43_1)
/°V\ zuì-**dà**-d lífaguānli₃ gōngzuo (41_1_56_2)
\ /° gèng-jia tígāo-le (42_1_19_5)

V analyzovaném korpusu se vyskytuje 15,6 % kól, u kterých lze pozorovat bezprostřední sousedství arzí. Většinou se jedná o kóla se dvěma arzemi, právě tyto příklady tvoří 87 % z výše uvedených takřka 16 %. Komplikovanější vzorce s více kontakty se v celém korpusu vyskytují jen desetkrát. Zvláštním typem kól jsou kóla, které sice mají bezprostřední blízkost arzí, nicméně jejich sousedství bylo zmírněno předklonkou nebo příklonkou. V celém korpusu se vyskytují minimálně, jen pětkrát. Níže uvádím příklady různých kombinací, které se objevily v korpusu.

4.7.1 Kombinace u bezprostředního sousedství arzí:

Řazení dvou akronymických struktur za sebou:

V+V **wáng**-chǎngzhǎng zōuguolai-shuo¹ (43_1_13_1)
V+\ / shì-women-zher⁴ **zuì**-hǎo-d yi-jiar¹ (41_1_60_2)

Akronymické struktury předchází ascendentní sled nebo sledy:

//+V gōng**yè** cai-néng **dà**da-fāzhǎn (43_1_38_4)
/ +V you-dianr³ duìbuqi-nín (41_1_22_2)
//+\ /° léigōng léimǔ you⁴-zai shēngqì-le (42_3_3_2)

Za akronymickou strukturou následuje descendentní sled nebo sledy:

V+\ **nóng**yepín³ duō-le (43_1_35_2)
°V+\ \ he-**kōng**zhong-d-diàn xiāngyu₄-d-shi²hou (42_3_9_4)
\ /+\ nóngmín mei-you³ dì-zhong (43_3_13_1)

Spojení jednoho či více ascendentních sledů s jedním či více descendentními sledy:

//+\ zhihao³ xiang-dìzhǔ zūdi₄ (43_1_6_1)
/\ zhōng**jiān** fēnkai (41_1_37_2)
/\ \ zai-dǎ-léi xiàyu-d-shi²hour (42_5_14_1)

Za lichou iktovou slabikou následuje descendentní sled nebo akronymická struktura:

|+\ | dāng dìmian-d diàn (42_3_9_3)
|+V méi kě-fēnwéi (43_2_19_1)

Komplikovanější spojení většího počtu sledů, u nichž dochází k sousedství arzí:

°\+V°+\ zhan-rénkou bai³-fen-zhi-jiǔ-shi yi-**shàng**-d-nong²min
(43_1_22_2)

/+\+°\ yihòu qǐng-nin duō-jièshao (41_1_58_1)

Případy, u nichž vložená atonická slabika (předklonka nebo příklonka) zabraňuje
přímému sousedství arzí:

V°V ni³-shuo-tiě you-duōshao-zhong³ (42_2_6_2)

/°\ duo-děng-yi-huir³ méi-guānxi (41_1_19_1)

/°V°\ ni-shuō-d zhōngguohuà hen-**cí**dao (41_1_47_2)

5. Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo popsat text z *Úvodu do hovorové čínštiny*, konkrétně lekcí 41, 42, 43 a jeho prozodické vlastnosti. V první části práce jsem položila teoretický základ pro následný rozbor a definovala jsem základní prozodické pojmy, jakými jsou rytmické a lineární členění vět, sedm stupňů prominence a jednotlivé rytmické sledy. Na základě audionahrávky paní Guan Mingzhe jsem vytvořila prozodickou transkripci analyzovaného textu, text přepsala do čínských znaků a přeložila do českého jazyka. Tento zpracovaný korpus jsem následně podrobila analýze, ve které jsem došla k níže zjištěním výsledkům.

V praktické části jsem provedla analýzu celkem 255 vět, které tvoří 488 kól, 876 segmentů a 2 464 slabik. Průměrná věta v korpusu je tvořena 1,9 kóly a takřka deseti slabikami a jeden kólon je průměrně tvořen 1,8 segmenty a 5,1 slabikami. Nejdříve jsem se na základě audionahrávky zaměřila na rychlost promluvy. Abych došla k přesnějším závěrům, nezapočítala jsem do analýzy celou nahrávku, ale jen 19 minut z ní. Zbylých 6 minut nahrávky nebylo vzhledem k textu a samotné analýze podstatných. Představují totiž různé vsuvky, poznatky a komentáře k textu od nahrávající doplněné o její pauzy. Průměrná rychlost mluvčí byla 133,6 slabik za minutu. Následně jsem segmenty na základě lineárního členění rozdělila do skupin jedno- až šestislabičných segmentů. Došla jsem k závěru, že nejpočetnější skupinou byly dvojslabičné segmenty, které představovaly více než 30 % z celkového korpusu. Tři nejdominantnější skupiny segmentů – dvojslabičné, tříslabičné a čtyřslabičné segmenty dohromady tvoří více než 4/5. Poté jsem v rámci jednotlivých segmentů určila rytmické sledy. V případě dvojslabičných segmentů převládal descendentní rytmický sled a tvořil 3/5 z analyzovaného textu. U tříslabičných a čtyřslabičných segmentů převažoval akronymický sled a v obou případech tvořil více než 30 %. Nejpočetnějším typem pětislabičného segmentu byly segmenty tvořeny kombinací dvou descendentních sledů a tvořily 28 %. Šestislabičných segmentů se v korpusu vyskytovalo nejméně a v této skupině převládala kombinace descendentního sledu s akronymickým rytmem a akronymický rytmus s příklonkou.

V poslední části bakalářské práce jsem provedla analýzu kól. Došla jsem k závěru, že věty tvořené jedním kólonem jsou zastoupeny nejhojněji a tvoří nadpoloviční část celého korpusu. Dále jsem zanalyzovala 480 kól podle počtu segmentů a analýzou jsem potvrdila pravidlo, že se stoupajícím počtem segmentů v jedné větě klesá relativní četnost

jejich výskytů. Věty tvořené jedním segmentem s počtem 254 výskytů představují necelou polovinu celkového korpusu, naopak kólon o sedmi segmentech se v celém korpusu vyskytuje jen jeden.

Následně jsem kóla rozdělila do dvou skupin. První skupinou byla kóla se segmenty, jejichž pozice je na začátku nebo uvnitř kóla, a druhou skupinou byla kóla se segmenty na konci. V analyzovaném vzorku převažovala kóla se segmenty v pozici na konci kóla, konkrétně v 57 % případů. Dále jsme se zaměřila na rytmické sledy kól. Analýzou jsem potvrdila Švarného pravidlo, že se ascendentní rytmické sledy vyskytují spíše na konci kóla, naopak s pravidlem, že se descendentní sledy vyskytují více na začátku nebo uprostřed než na konci kóla, se má analýza neshodovala. V korpusu se nejčastěji vyskytovala kóla s descendentním rytmickým sledem, jak na začátku nebo uprostřed, tak i na konci. V rámci jednosegmentálních kól se nejvíce vyskytovala kóla s akronymickým rytmem. Mezi dvousegmentálními kóly tvoří kóla s kombinací dvou descendentních segmentů více než polovinu z celkového korpusu. Poslední analýzou mé práce byla analýza kombinačních vzorců kól. Analýzou jsem dospěla k závěru, že 84 % kól postrádá bezprostřední sousedství arží a nejvíce kól je tvořeno lichými iktovými slabikami, které nejsou součástí akronymické struktury v rámci jednoho segmentu.

Dosažené výsledky analýzy napomáhají k porozumění prozodického systému čínského jazyka. Je ale nutno přihlédnout k tomu, že analyzovaný vzorek je poměrně malý, a proto veškeré výsledky nepředstavují obecně platná pravidla prozodického systému současné čínštiny.

6. Resumé

The aim of this bachelor thesis is to create a prosodic analysis of a text extracted from “*Úvod do hovorové čínštiny*” written by Oldřich Švarný. The analysis consists of units 41, 42, 43 based on an audio exercise recorded by a native speaker of the Chinese language standard.

From the selected audio exercises, I transcribed the text into the system of prosodic transcription created by Oldřich Švarný and, converted into Chinese characters and translated to the Czech language. In the following practical part I divided the text into smaller sections respecting the linear segmentation and I subjected these smaller units to detailed analysis. Length of this text is 255 sentences and 4 264 syllables. I focused on linear division of sentences and its rhythmical segmentation, the seven degrees of prominence or hierarchization of prominence of syllables. The final part of the thesis summarized the results of the prosodic analysis.

The thesis has come to following results: Analysis consists of 255 sentences, which are divided into 488 kolons, 876 segments and 2 464 syllables. In conclusion I can say that dual segment sentence sections and single-segmental *kólon*s were the most frequented.

Key words: prosodic analysis, linear segmentation, thone prominence, syllable stress, sentence, syllable, segment, *kólon*.

7. Seznam pramenů a použitých zdrojů

7.1 Prameny

Úvod do hovorové čínštiny. II. Editor Oldřich ŠVARNÝ, editor Ťing-ju ROTTEROVÁ, editor Jarmila KALOUSKOVÁ, editor Josef BARTUŠEK. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1967, 606 s. Vysokoškolské příručky.

7.2 Zdroje

HÁLA, Bohuslav. *Fonetika v teorii a v praxi*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1975, 482 s.

POSPĚCHOVÁ, Zuzana. *Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, 261 s. Monografie. ISBN 978-80-244-5072-8.

SHEN, Xiao-nan Susan. *The prosody of Mandarin Chinese*. Berkeley: University of California Press, 1989, 95 s. ISBN 0520097505.

SLAMĚNÍKOVÁ TEREZA, Rytmické členění příkladových vět učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1-50), *Dálný východ*, 2016, č.2, s. 62-82., ISSN 1805-1049

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech III*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-819-4.